Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 5 июль 1969 йил, шанба ● № 155 (14.318). ● Баҳоси 2 тийин.

ИЮЛЬ — ҲОСИЛ ТЎПЛАШ ОЙИ

◆ Ғўзани саратон сувига қондиринг, ривожланишдан кечикаётган ғўзаларни алоҳида парвариш қилинг.

◆ Культивация, озиқлантириш ва суғориш ўртасида узилиш бўлмасин

◆ Ўсимлик зараркунандалари ва касалликларининг тарқалишига йўл қўймайлик

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

«ТАШАВТОМАШ» ЗАВОДИДА ПАХТАЧИЛИК УЧУН ТРАКТОРЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик партия билан Совет ҳукумати социалистик қишлоқ хўжалигини техника билан қуроллантириш тўғрисида ҳормай-толмай ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети яқинда қабул қилган қарорда тракторларни ва уларга тиркаладиган қишлоқ хўжалик машиналарини ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш ва такомиллаштириш тадбирлари белгиланган.

Ана шу қарорда, жумладан, «Ташавтомаш» заводида пахтачиликда кор келадиган «Т-28Х4» маркали тракторлар ишлаб чиқаришни ташкил қилиш кўзда тутилган.

СССР Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигига ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Советига 1971 йилда «Ташавтомаш»да йилига 24 мингта «Т-28Х4» маркали трактор ишлаб чиқарадиган қувватлар вужудга келтирилишини, шу тракторларнинг 1970 йилдан ишлаб чиқарила бошлашини таъминлаш топширилди. Шунга биноан, А. А. Жданов номли Владимир заводида ана шу тракторларни ишлаб чиқариш тўхтатилади.

Ўзбекистонда тракторларнинг ишлаб чиқарилиши (бу тракторлар пахтачиликда қўлланилаётган машиналарнинг асосий энергетика базаси бўлиб хизмат қилади) юксак унумли мукаммал техникани вужудга келтириш истиқболларини янада кенгроқ очадики, бу ўз навбатида пахтачиликнинг янада кенг механизациялаштирилишини таъминлайди. Қабул қилинган қарор Коммунистик партия билан Совет ҳукуматининг мамлакат пахтачилигини янада ривожлантириш тўғрисида қилаётган ғамхўрликларининг янги ифодасидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қарорини муваффақиятли амалга оширишга қаратилган бир қанча конкрет тадбирларни белгилаб чиқдилар. «Узгипротяжпром» институтига 1969 йил 1 сентябрга қадар «Ташавтомаш»ни реконструкция қилиш, 1970 йил 1 июнга қадар эса 600 ўринли ҳунар-техника билим юртини қуриш, лойиҳа-смета ҳужжатларини тузиб чиқишни тамомлаш топширилди. Тошкент шаҳар ижроия комитети ва «Узгоспроект» заводнинг эҳтиёжлари учун иккита микрорайонда уй-жой қуриш мақсадида тасдиқланган графикка биноан ҳужжатларни ишлаб чиқишлари ва беришлари керак.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги ва Ўзбекистон ССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги 1968 йилда «Ташавтомаш» заводи бўйича кўзда тутилган иш ҳажмининг бажарилишини таъминламадилар. Ана шу министрликларга, шунингдек Главхлопкомашга ҳамда «Ташавтомаш» заводига 1969 йил 1 декабрга қадар «Т-28Х4» маркали тракторларни ишлаб чиқариш юзасидан қувватларнинг биринчи навбати ишга туширилишини таъминлайдиган қўшимча қурилиш-монтаж ишлари ҳажмини бажариш, 1970 йилда 22.8 минг квадрат метр майдонга эга механика-йиғиш корпусини топшириш, 1974 йилгача бўлган даврда эса қўшимча қувватларни ишга тушириш топширилди.

Тошкент шаҳар ижроия комитетига «Ташавтомаш» заводига 1969 йилда майдони 6800 квадрат метр бўлган тўртта уй, трактор йиғиш заводига эса 48 квартирали битта уй ажратиб бериш топширилди. Шаҳар ижроия комитети ва «Главташкентстрой» 1971—1974 йилларда «Ташавтомаш»нинг биринчи микрорайонида йилига 20 минг квадрат метрдан уй-жой қуришлари зарур. Шаҳар ижроия комитети ҳунар-техника билим юрти қурилиши учун заводга участка ажратиб бериши, Тошкент область ижроия комитети эса, заводнинг махсус конструкторлик бюроси тажриба-дала базаси учун участка ажратиб бериши керак.

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги зиммасига трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги корхоналарининг қурилиши ва реконструкция қилиниши учун материалларга бўлган эҳтиёжларини биринчи навбатда қондиришни таъминлаш вазифаси юкланди.

«Ташавтомаш» партия комитети завод коллективи ўртасида ишлаб чиқариш қувватларини вужудга келтиришни ҳамда пахтачилик тракторлари ишлаб чиқаришни ташкил этишни жадаллаштириш соҳасида оммавий-сиёсий ва ташкилий ишни кучайтириб юбориши керак.

Тошкент область партия комитети билан Тошкент шаҳар партия комитети зиммасига қурилишнинг бориши ва қувватларнинг ишга туширилиши устидан мунтазам равишда назорат ўрнатиш, корхона партия ташкилотига коллективни КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорини бажаришга сафарбар этишда тегишли ёрдам кўрсатиш вазифаси юкланди.

ТОШКЕНТ. 1969 йил 4 июль. Санъат саройи. Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикасининг кунлари якунланишига бағишланган тантанали йиғилиш. Минбарда — Монголия делегациясининг раҳбари, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. Майдар.

И. Глауберзон фотоси.

ЗАФАР сатрлари

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Қоракўл райони паррандачилари давлат тайёрлов пунктларига 1 миллион 700 минг донадан ортиқ тухум етказиб бериб, йиллик планни ошириб адо этдилар. Шунингдек, Навоий, Ромитан, Свердлов районларининг паррандачилари ҳам тухум тайёрлаш ва давлатга сотиш йиллик планларини муваффақиятли бажариб, шу кунларда оширилган мажбурият ҳисобига тухум топширмоқдалар.

Т. НАЗИРОВ.

●

ҚАШҚАДАРЁ. Яккабоғ районидаги «Коммунизм» колхозининг чорвадорлари район хўжаликлари орасида биринчи бўлиб сут тайёрлаш ва давлатга сотиш йиллик планини муддатидан анча илгари ошириб адо этдилар. Тайёрлов пунктларига мўлжалдаги 209 тонна ўрнига 214 тонна серқаймоқ сут етказиб берилди.

Ҳ. ТУРДИЕВ.

●

УЧҚЎРҒОН районидаги Ленин номли совхоз чорвадорлари жун қирқиб олиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар.

А. РАСУЛОВ.

●

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН, Кегайли райони чорвадорлари қоракўл тери тайёрлаш ва давлатга сотиш йиллик планини 112 процент бажарганликлари тўғрисида ғалаба рапорти бердилар. 15 минг 300 дона ўрнига 17 минг 128 дона қоракўл тери топширилди.

О. ХЎЖАНБОЕВ.

МОНГОЛ ДЎСТЛАРНИНГ БУЮРТМАСИ БИЛАН

Тошкент Электротехника заводининг экспорт моллар папкасида Улан-Батор, Чойбалсан, Дархан деган шаҳарлар номини тез-тез учратиб турасиз. Корхона қардош Монголияга шу йилнинг бошидан бери уч ярим мингдан ортиқ пакет включателлар ва переключателлар жўнатди.

Электротехника аппаратлари графикдан илдам жўнатилмоқда. Бу ишда Монголия Халқ Республикаси буюртмаларига кенг йўл очиб берган биринчи йиғув цехи коллективининг хизмати оз эмас.

Завод Монголия Халқ Республикасигагина йил охиригача 2 мингдан ошиқ буюм жўнатади.

(ЎзТАГ).

МОНГОЛИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ КУНЛАРИ — ЎЗБЕКИСТОНДА

АСРЛАР БЎЙИ СЎНМАС ДЎСТЛИК

Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунлари тантанали якунланди

Монгол халқининг «Энг зўр илм — дўстликдир» деган мақоли бор. Совет ва монгол халқлари ўртасида ярим асрдан бери мустаҳкамланиб келаётган дўстлик шу мақолнинг мужассам далилидир. Мана шу дўстлик сўзи ўн кун давомида Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларида пахтакорлар ва қоракўлчилар, химиклар ва бинокорлар тилида жаранглаб турди. Совет ва монгол халқлари дўстлиги байрами тароналари бутун Ўзбекистон узра хушчақчақ янграб яна Тошкентга қайтди. 4 июлда Санъат саройида Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунларини тантанали якунлаш маросими бўлиб ўтди.

Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. Майдар бошчилигидаги азиз меҳмонлар президиумга чиқиб ўтирадилар. Монголия Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Н. Лувсанчултэм ҳам шу ерда.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. А. Кириллин, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, Н. Г. Лященко, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Е. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат М. Турсунов, жамоат ташкилотлари ва ижодий союзларнинг раҳбарлари, Ўзбекистоннинг адабиёт ва санъат усталари улар билан бирга президиумга чиқадилар.

Тантанали йиғилишни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов очди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбоновга сўз берилади.

Биз қардош Монголия намояндаларининг Ўзбекистон меҳнаткашлари билан бўлиб ўтган учрашувларини якунлаб, Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунлари катта муваффақият билан ўтди, деб зўр мамнуният билан айта оламиз, деди Р. Қурбонов. Республиканинг ишчилари, колхозчилари, ижодий зиёлилари монгол дўстларни самимий кутиб олдилар. Бу учрашувлар монгол ва совет халқлари ўртасидаги мустаҳкам, бузилмас дўстликнинг ифодаси бўлди.

Бухорода совет—монгол дўстлиги жамияти область бўлимининг тузилганлиги Ўзбекистон меҳнаткашларининг қардош монгол халқи билан дўстликни мустаҳкамлашга интилаётганлигини яққол кўрсатиб турибди. Монголия Халқ Республикасининг мустақиллиги ва суверенитети учун, совет кишиларининг озодлиги учун биргаликда олиб борилган кураш халқларимиз дўстлиги тарихи солномасига ёзилгандир, деди нотиқ.

Япония агрессорлари Монголиянинг давлат чегарасини бузиб, Халхин-Гол дарёси томон бостириб кирган 1939 йилги воқеаларни халқлар унутгани йўқ. Япон агрессорлари Совет—Монголия қўшинлари томонидан янчиб ташланган эди. Халхин-Гол монгол ва совет халқлари жанговар дўстлиги, бирлиги ва қардошлигининг рамзи бўлиб қолди.

Ўртоқ Қурбонов Ўзбекистон меҳнаткашлари Халқ Монголияси эришаётган муваффақиятларни зўр эътибор билан кузатаётганлиги тўғрисида гапиради. Биз қардош мамлакат меҳнаткашлари Монголия Халқ Революциясининг 50 йиллиги тарихий санасини ҳаёт нинг ҳамма соҳаларида улкан ғалабалар билан кутиб олаётганлигидан ғоят хурсандмиз.

Совет кишилари, Ўзбекистон меҳнаткашлари жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлигини мустаҳкамлаш ишига Монголия Халқ революцион партияси катта ҳисса қўшаётганлигини юксак қадрламоқдалар. Коммунистик ва ишчи партияларнинг яқинда Москвада бўлиб ўтган халқаро Кенгаши буни таъкидлаб ўтди.

Биз шу ўтган кунлар давомида монгол халқининг ўзига хос ва традицияларга бой маданияти билан танишдик. Сизнинг ажойиб мамлакатингиз, унинг меҳнатсевар, жасур, талантли халқи бизга яна яқин бўлиб қолди. Биз бунинг учун сизлардан миннатдормиз. Шу кунларда биз бутун Монголия билан учрашгандек бўлдик. Мана шунинг учун ҳам халқимиз монгол дўстларнинг келишидан астойдил хушнуд бўлди. Биз монгол дўстларимизга эришган муваффақиятларимизни кўрсата олганлигимиздан шодмиз.

Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунлари якунланмоқда. Сиз, монгол биродарлар билан хайрлашаётганимиз йўқ. Бизни яна қувончли учрашувлар кутиб турибди, экономика соҳасида ҳам, маданият соҳасида ҳам эришган муваффақиятларимизни биз ҳамиша баҳам кўрамиз. Биз монгол биродарларимизга социалистик жамият қурилишида янгидан-янги шонли ғалабалар тилаймиз, деди пировардида Р. Қурбонов.

Мажлис аҳлининг қарсаклари остида Р. Қурбонов В. И. Ленин ва Сухэ-Батор портретлари туширилган чинни вазани ўзбек халқи номидан қардош мамлакат намояндаларига эсдалик совға қилиб топширади.

Сўнгра Монголия делегациясининг раҳбари, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. Майдар сўз олади.

Монголия делегацияси, Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети, Буюк Халқ Хурали ва Монголия Халқ Республикасининг ҳукумати, мамлакатнинг барча меҳнаткашлари номидан у Монголия Халқ Республикаси кунлари ўтказилганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, республика ҳукуматига ва бутун ўзбек халқига самимий салом ва чуқур миннатдорчилик изҳор қилади. Шу кунлар, деди ўртоқ Майдар, Монголия ва Ўзбекистон меҳнаткашлари дўстлиги ва қардошлигининг чинакам халқ намойишига айланиб кетди.

Биз қардош ўзбек халқининг ҳаёти ва меҳнати билан танишиш учун катта имконият олдик. Ҳамма жойда — кўп минг кишилик митингларда, корхоналарнинг цехларида ва колхозчиларнинг уйларида биз сидқидилдан чиққан «Найрамдал» — дўстлик сўзини эшитдик.

Монголия жамоатчилиги делегациясининг аъзолари бўлган бизлар, ўзбеклар диёрига келган дастлабки дақиқалардан бошлабоқ зўр самимият, хурсандчилик ва меҳмондўстлик билан кутиб олинганлигимиздан бениҳоя тўлқинландик. Биз кўпгина шаҳарларда ва қишлоқларда бўлдик, кўп нарсаларни кўрдик. Ўзининг бунёдкорлик меҳнати билан жуда катта муваффақиятларга эришаётган, яйдоқ даштларни яшнаб турган дала ва боғларга айлантираётган ўзбек халқининг меҳнатсеварлигига биз яна бир карра ишонч ҳосил қилдик. Сизларнинг республикангизда биз кўрган нарсаларнинг ҳаммаси бутун инсониятнинг коммунизмга борадиган порлоқ йўлини очиб бераётган совет халқи улуғ жасоратидан далолат беради.

Бизнинг дўстона учрашувларимиз, деди монголиялик меҳмон, социалистик ҳамдўстлик барча қардош мамлакатларнинг меҳнаткашлари ва бутун прогрессив инсоният улуғ Ленин туғилган куннинг юз йиллигини нишонлашга ҳозирлик кўраётган бир пайтда ўтди. Халқ Монголиясидаги социалистик қурилиш муваффақиятлари В. И. Лениннинг Монголия Халқ Республикасини ривожлантириш йўллари тўғрисида чиқарган хулосалари ҳаётийлигини ва тўғрилигини жуда ёрқин исботлади.

Бизнинг делегациямиз шунга аминдирки, Ўзбекистондаги Монголия Халқ Республикаси кунлари ва бизнинг мамлакатимизда шу йил кузда ўтказиладиган Ўзбекистон ССР кунлари иккала халқимиз дўстлигини мустаҳкамлашга янги катта ҳисса бўлиб қўшилади. Делегациямиз номидан Совет Ўзбекистонининг раҳбарларига, бутун қардош ўзбек халқига коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятлар тилашга, сиҳат-саломатлик ва ҳамма эзгуликларни тилашга ижозат бергайсиз.

Тантанали йиғилиш ёпилади. Монголия Халқ Республикаси, СССР ва Ўзбекистон ССР Давлат гимнлари янграйди.

Саҳна Монголия санъат усталари ихтиёрига берилади. Ўзига хос музика дилрабо таронлар томошабинларни мафтун этди, уларнинг кўз ўнгида янги заводлар ва шаҳарлар барпо этилаётган, бепоён даштларда сурув-сурув қўйлар ва сон-саноқсиз йилқилар ўтлаб юрган дўст мамлакат манзарасини гавдалантириб берди.

Истеъдодли ижрочилар музика, қўшиқ, рақс тили билан ўз мамлакати тўғрисида, ўз халқининг фикр-ўйлари ва муддаолари ҳақида қайта-қайта ҳикоя қилиб бердилар, зўр иштиёқ билан янги бахтиёр ҳаёт қураётган монголларнинг бой маънавий дунёсини тараннум этдилар.

●

Кечқурун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Ўзбекистонда Монголия Халқ Республикаси кунлари қатнашчилари шарафига қабул маросими ўтказдилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

Монголия Халқ Республикаси кунларининг қатнашчилари 4 июль куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

Қардош халқ вакилларини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов самимий табриклади.

Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Д. Майдар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, республика ҳукуматига, бутун ўзбек халқига шод-хуррамлик ва меҳмондўстлик билан кутиб олганликлари учун дўстлик байрами қатнашчилари номидан ташаккур изҳор қилди.

Дўстона суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисимкин, Н. М. Матчонов, Р. Н. Нишонов, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Турсунов қатнашдилар. Суҳбатда Монголия Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Н. Лувсанчултэм ҳозир бўлди. (ЎзТАГ).

СУРИЯ АРАБ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПАРТИЯ—ДАВЛАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ МОСКВАГА КЕЛДИ

Араб Социалистик уйғониш партиясининг Бош секретари, Сурия Араб Республикаси давлатининг бошлиғи ва бош министри Нуриддин Атаси бошчилигидаги Сурия Араб Республикасининг партия-давлат делегацияси 3 июлда расмий визит билан Москвага келди. Делегацияни КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати таклиф қилган.

Внуково аэродромида меҳмонларни Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, Н. В. Подгорний, Б. Н. Пономарев ва бошқа ўртоқлар кутиб олдилар. (ТАСС).

Жиззах районидаги Жданов номли колхознинг О. Уралов бошлиқ бригадаси аъзолари 135 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун астойдил курашмоқдалар. Ҳозир ғўза қатор оралари сифатли культивациядан чиқарилмоқда. Суратда: механизатор Т. Йўлдошев.

А. Ўраев фотоси.

Ленин саҳифаси

СУХЭ-БАТОР ЛЕНИН ҲУЗУРИДА

Сенжимятавин ДАШДЭНДЭВ.

ЛЕНИН БИЛАН УЧРАШУВ.

СЭНГЭЦОХИО чизган расм.

...Шу тариқа 1921 йил 18 мартда Монголияда революция бошланди.

Монгол халқи озодлик ва мустақилликка эришди. Барча мамлакатларнинг ишчилар синфи, меҳнаткашлари монгол халқи тақдирида юз берган катта ўзгаришдан қувондилар. Империализм занжиридан яна бир ҳалқа узиб ташланди. Ленининг Шарқ мамлакатлардаги революциялар ва уларнинг тақдири ҳақидаги буюк таълимоти ўзининг зафарли юришини бошлади. Мана, дастлабки дадил қадамлар қўйилди ва бу қадамлар тобора шаҳдам бўла борди.

Ургага (ҳозирги Улан-Батор) қардош коммунистик ва ишчи партиялардан табрик телеграммалари кела бошлади. Коминтерн халқ революцияси ғалабасини, Халқ партияси ғалабасини табриклади.

Монголия биринчи халқ ҳукуматининг чақириғи дунёнинг барча мамлакатларига, Европага, Тинч океанининг нариги томонига — Америкага юборилди: халқ ҳукумати монголлар озодлик ва мустақилликни қўлга олганликларини билдириб барча давлатлар билан дўстона муносабат ўрнатиш ҳақидаги тинчликсеварлик истагини изҳор қилди.

Лекин биринчи галда Сухэ дўстлик, тенглик ва ўзаро ёрдам тўғрисида шартнома тузиш учун делегация билан Москвага боришга ҳозирланди.

Бу пайт, йигирма биринчи йил сентябрда, Ургада корчалон американиклар ва немислар пайдо бўла бошлаган эдилар. Урга кўчаларида бошига кулранг қозонча кийиб олган, қўлида калта ҳасса ва юпқа лабларининг бурчида доим узун чубуқ, ўрта бўйли, миқти гавдали европаликни тез-тез кўриш мумкин эди. Америкадаги энг йирик фирмалардан бирининг вакили бўлмиш мистер Жеймс Уолтер Монголиядан ҳамма табиий бойликларни океаннинг нариги томонига олиб кетиш ниятида эди. У ҳатто ҳисоб-китоб қилиб чиқиб, Ирин олтин конларини очишга сарф қилинадиган маблағлар уч йилдан кейин ўзини қоплашини ва тўққиз юз процент фойда беришини аниқлаган эди.

Москвага жўнаб кетиш олдидан Сухэ Уолтерни қабул қилди.

— Мистер Сухэ-Батор, мен сизга жуда фойдали ишни таклиф қилмоқчиман. Менинг фирмам Монголиядаги ҳамма ер ости бойликларини ишлашни ўз зиммасига олишни таклиф этади.

— Масалан, сизнинг фирмангиз нималарга қизиқади?

—Олтин. кўмир, нефть — хуллас, ҳаммасига! Биз конлар ва шахталар қурамиз, халқингизни буюк Америка маданиятидан баҳраманд қиламиз.

Сухэ ўйланиб қолди. Ажабо, бунга Ленин нима деб жавоб берган бўларди?

— Хўш, сизнинг шартларингиз қанақа? — ўсмоқчилаб сўради Сухэ.

Уолтер кўкиш, одатда лоқайд, ҳозир эса ёниб кетган кўзларини Батордан узмасдан.

— Шартлар тўғрисида кейинроқ сўзлашсак ҳам бўлади. Тахминан айтишим мумкинки, менинг фирмам фойданинг беш-ўн процентн халқ ҳукуматини батамом қаноатлантиради, деб ишонади, иегаки унга пул керак, шундай эмасми?

Сухэ индамади. Уолтер эса ичида талончилик шартларига Баторни осонгина кўндирдим, деб мамнун эди ва шодлиги ичига сиғмас эди. Уолтер Баторнинг сукутини розилик аломати деб билиб, бемаҳал хурсанд бўлган эди.

— Бундан чиқди, сизнинг муҳтарам америка фирмангиз хитой судхўрларидан ҳеч қолишмас экан-да, — деди Сухэ, узоқ жим тургандан кейин. Улар очофат ўргимчаклар сингари аратларнинг хўжаликларидан ҳамма ширапарни сўриб олган эдилар, сиз бўлсангиз яна бизнинг ер ости бойликларимизга ҳам қўл урмоқчисиз? Кечирасиз, мистер Уолтер, сизнинг ёрдамингиздан бош тортишга тўғри келмаса деб қўрқаман...

* * *

Ноябрнинг дастлабки совуғидан қотган ерни шафқатсиз изғирин ялайди. Кўкиш аёз эласлаб ҳурпайтириб қўйган дашт аллақачонлар қовжираб сарғайиб ётган ўт-ўланларининг тиканак поясн билан дирдирайди. Тақасиз туёқларини эҳтиётлик билан сирғончиқ текис йўлга босиб бораётган ва чарчаб қолган отлардан буғ чиқади. Қиров отнинг узун ёлларида кумушдек ялтирайди, отлиқнинг қисқа сийрақ соқолини, осилиб турган мўйлабларини қоплаган. У ёш ҳамроҳига ўгирилиб хириллаган паст товуш билан дейди:

—Ҳозир аиллар бошланади. Энди яқин қолди. Совқотдингмн, Сухэ?

— Йўқ, — қисқача жавоб қилди Батор. Унинг эгнида иссиққина жигарранг делэ бўлиб, пахмоқ телпагини пешанасигача бостириб кийиб олган. Диккайиб турган барок қошларини ва қўй кўзлари устидаги қисқагина қора киприкларини бутунлай қиров босган. Тоза қирилган қорача юзи совуқдан оқариб кетган. Сухэ-Батор тиши билан қўлқопини тортиб олди-да, юзларини яхшилаб ишқалади.

— Нима тўғрисида ўйлаяпсан, Сухэ?

— Узоқ йўлда нималарни ўйламайди, киши.

Дамиран Сухэга халақит бермаслик кераклигини тушуниб бош чайқади.

Олдинда кулранг туман пардаси орасидан Монголия Олтойининг улуғвор суроби эласлади. Ҳарорати кетган қуёшнинг оқиш гардиши баланд тоғларнинг нотекис кунгралари орқасида секин ботиб боради. Шимолдан шомолнинг шиддати кучайиб, нам тупроқ аралаш қор тўзонини чирпирак қилиб осмонга кўтаради. Ўтган йили ҳам худди шу ноябрь ойида монгол делегацияси Совет Россиясидан келаётганида ҳам аввал қор учқунлари ер супуриб, сўнгра қалин қор ёққан эди. Сухэ-Батор қаттиқ шомолдан қамашган кўзларини сузади. Эҳтимолки, минг карра унинг кўз олдида Қизил майдон, Москва Кремлининг ғиштин деворлари, куз қуёшининг сийрак нурларида хира олтинланувчи ибодатхоналарнинг гумбазлари гавдалангандир. Тонг сукунатида кўҳна Кремль соатларининг жаранглаган товуши узоқларга эшитилади. Сухэ-Батор санайди: бир, икки, уч... Роса бир йил бурун, 1921 йил ноябри бошларида, Монголия делегациясини Владимир Ильич Ленин қабул қилиши керак эди. Сухэ-Батор майдон четидаги торгина йўлакдан ҳаобийларча майда қадам ташлаб бораркан, қилинган ишдан мамнунлигини сезарди: Совет Россияси билан тузиладиган шартномани ҳозирлаш охирига етиб қолди ва тезда у бу шартномага имзо чекади. Чор ҳукумати унинг ватанига мажбуран қабул қилдирган ва ҳуқуқда тенг бўлмаган шартнома ва битимларнинг ҳаммаси барҳам еди. Монголиянинг чор Россиясидан революциядан илгариги эски қарзи бекор қилинади. Бундан буён икки мамлакат ўртасидаги ўзаро муносабатларга биродарлик, ўзаро ҳурмат ва ишонч асос бўлади. Монгол революциясининг оғир кунларида унга ишончли дўст топилгани қандай яхши!

Кремль дарвозаси олдига монгол делегацияси роса беш минут кам ўнда келди. Монголларни бошлаб бораётган Борис Шумяцкий қўлидаги пропускани соқчига узатди. Малла сочлари шлеми остидан чиқиб турган. қали жуда ёш соқчи қизил аскар бир пас кутиб туришни сўради ва телефон трубкасини олди.

— Ленин сизларни кутиб ўтирибди, ўртоқлар, —деди у трубкани ўрнига қўйиб.

Ленин кабинети қоронғироқ эди. Сухэ кўзлари билан Владимир Ильични қидириб бир лаҳза остонада тик туриб қолди. Тонг ёришганига қарамай, хонада электр ёқиқлиқ эди. Столга қўйиладиган кўк абажурли электр лампа устида даста-даста китоб ва журналлар турган каттакон ёзув столини ва, чамаси, чарм қопланган иккита катта креслони ёритиб турарди. Қора костюмли, ўрта бўйли киши енгилгина стол ёнидан турди-да, уларга пешвоз чиқди. Унинг кўзлари монголларникидек қийғоч бўлиб, кенгроқ ёноқларининг териси сал сарғайиб кўринарди. Аммо қўй кўзларининг боқиши қандайдир ажиб теранлиги ва тийраклиги билан кишини лол қилади. Ленин!

Қани киринглар, ўртоқлар! — Бу мулойим меҳрибонларча товушни Сухэ ёнгинасидан эшитди. — Мен янги революцион Монголия вакиллари билан учрашишдан ғоят хурсандман.

Сухэ полга зичланиб қолган оёқларини зўрға узиб, товуш чиққан томонга қадам ташлади. Ленин Сухэни қучоқлаб олди, Сухэ бирдан қараса, Владимир Ильич билан унинг бўйи баравар экан. Зангори ва жигарранг делэ ва баланд гулдор гутул кийиб олган делегациянинг бошқа аъзолари уларни ўраб олишди. Ҳаяжонининг зўридан, билган рус сўзларининг ҳаммаси Сухэнинг миясидан учиб кетди, шунинг учун у Ленинни монголча табриклади:

— Нохор Ленин, Владимир Ильич, та амагалан уу? — Сўнгра у делегациянинг бошқа бир аъзоси Мягмарга ўгирилди-да, унинг қўлидан ложувард хадакни олиб Ленинга тутди ва қора сочи қисқагина қирқилган бошини унинг олдида эгиб турди. Бошини кўтариб қараса Владимир Ильич жилмайиб турибди. Буни кўргач Сухэни босиб турган салавот йўқолди ва кўнгли енгил тортди. Сухэ ҳам Ленинга қараб жилмайди ва шундан кейин суҳбат бошланиб кетди.

— Сиз, ўртоқ Ленин. бизнинг мамлакатимизда Халқ партияси тузилганига қандай қарайсиз ва нимани биз учун асосий вазифа деб ҳисоблайсиз?

Ленин индамай, йўғон қаламнинг йўнилмаган томони билан столни тиқиллатиб ўтирди. Сўнгра Сухэ қанча тиришиб ўйлаб кўрса-да, қаламнинг ранги қанақа эканини эслай олмади ва ўзини роса койиди: у Ильичга тааллуқли ҳар бир майда нарсани хотирида қолдиришга аҳд қилган эди.

Ленин эса Шарқ зўр куч билан уйғонаётганлигини, унинг халқлари энди эскича яшашни истамасликларини мамнуният билан ўйларди. Мана ғолиб Шарқ революцияларининг биринчи қалдирғочи—монгол революцияси! Яна шуниси ҳам борки, ҳақиқий мустақилликка эришишининг бирдан-бир йўли тараққиётнинг нокапиталистик йўли бўлмоғи керак, деб ўйларди Ленин. Владимир Ильич яна, монгол революционерларининг янги турмуш қуришга интилишига албатта, ёрдам бермоқ керак, деб ўйларди. Сўнгра эртаги кун тўғрисида ҳам: эрта заводга бориш керак бўлади ва бу кечқурун вақт топиб унга тайёрланиш ҳам керак. Ленин делегация аъзоларига кўз югуртириб чиқди — улар жиддий бир қадар тортиниб, тантанали суратда стуллар ва креслоларда ўтирэрдилар. Сухэ-Батор ҳар бир сўзни ютоқиб миясига жойларди, шу онларда унинг мияси гўё каттакон бир варақ қоғоз эдию, жумлалар бирин-кетин йирик босмахона ҳарфи билан шу қоғозга босилиб қолаётгандай эди.

— Монголиянинг географик вазияти шундайки, империалистик давлатлар муқаррар суратда уни босиб олишга интиладилар, — деди Ленин.— Бу уларга икки асосий сабаб учун керак: биринчидан, Монголия Советлар Мамлакатига қарши уруш ҳаракатлари қилиш учун жуда яхши плацдарм бўлиши мумкин. Шу ҳам эҳтимолдан холи эмаски, океаннинг нариги томонидан баъзи бировлар Монголия орқали Хитойда ҳам яйраб яшашдан қайтмайдилар. Иккинчи томондан эса, империалистлар ҳарбий йўл билан бўлмаган тақдирда, бошқа йўл билан. яъни иқтисодий йўллар билан Монголияга тазйиқ қилишга ва унинг территориясида ўзлари учун газандалар уяси қуришга уринадилар. — Ленининг кўзлари Сухэ-Батор кўзлари билан тўқнашди, шундан кейин Сухэга ҳозир Ильичнинг нима дейишини биладигандай бўлиб туюлди. Бу сўзларни ҳаяжон билан кутарди у. Ленин тез давом этди: — Бундан келиб чиқадиган бирдан-бир тўғри йўл шуки, Совет Россияси ишчи ва деҳқонлари билан иттифоқ бўлиб, давлат ва хўжалик мустақиллиги учун курашмоқ керак. Аратларнинг кураши муваффақиятли бормоғи учун мустаҳкам аратлар партияси бўлиши зарур.

— Тўғри, Владимир Ильич, шундай партия бизда бор. Бу партия аратларни курашга бошлаб боришга қодирдир.

— Бу кураш осон бўлмайди, ўртоқлар.

Ленин ҳар бир халққа ўзининг ташқи ва ички қул қилувчиларидан қутилиш нақадар қийин эканини сўзлади. Лекин тарих жараёни шундайки, мана асосий аҳоли оммаси кўчманчи чўпонлардан иборат бўлган Монголия ўз революциясида катта ютуқларга эришди. Сўнгра Ленин Халқ партиясининг вазифаларини очиқ-ойдин қилиб чизиб берди: хўжалик юргизишнинг янги формалари бўлиши керак, кооперативлар тузиш лозим.

— Партия ва ҳукумат таъсири остида тузилган янги хўжалик тузуми оролчаларидангина аратлар Монголиясининг янги нокапиталистик иқтисодий системаси вужудга келади.

Сухэ Ленин сўзларини тингларкан, унинг чуқур тафаккурига, мантиқ кучига, бугунги кундан унинг, яъни Баторнинг ватанини социализмга олиб борадиган бирдан-бир тўғри йўлни кўра олганига қойил қолди.

— Бундан чиқди, Владимир Ильич, Монголия феодализмдан тўғридан-тўғри социализмга сакраб ўтар экан-да? Капитализмни четлаб-а? Унда марксизмнинг формацияларнинг изчил алмашинуви ҳақидаги таълимоти нима бўлади?

— Сиз диалектикани ўргандингизми, ўртоқ Сухэ-Батор? Махсус равишда — йўқ? Майли, хафа бўлманг, ҳали ўрганиб оласиз. Монгол революционерларига ҳали кўп нарсани ўрганиб олишга тўғри келади. Қонун шундай нарсаки. баъзи ҳодисалар унга тўғри келмайдиган ҳоллар ҳам бўлади. Масалан, Россияда қулдорлик формацияси йўқ эди, Монголияда эса капитализм бўлмайди. Ҳамма гап ички ва ташқи шароитда. Сизнинг мамлакатингиздаги ҳар бир меҳнаткаш учун бирдан-бир тўғри йўл — Совет Россияси ишчи ва деҳқонлари билан иттифоқ бўлиб, давлат ва хўжалик мустақиллиги учун курашдан иборат.

— Балки, биз ўз партиямизни бошқача ном билан атармиз? Халқ партияси деб эмас, балки Коммунистик партия деб?

— Фикримча, ҳожати йўқ. Вивескани оддий ўзгартиш зарарли ва хавфли... — Ленин огоҳлантириб дейди: — Номларни ўзгартиш йўли билан бир партияни иккинчи партияга «айлантириб» бўлмайди. Чўпонлардан пролетар оммаси вужудга келиб, улар кейинчалик халқ партиясининг коммунистик партияга «айланишига» ёрдам бергунларича, революционерларга ўз давлат, хўжалик ва маданий қурилишлари устида ҳали кўп ишлашга тўғри келади.

Чой келтиришди. Владимир Ильич қошиқча билан стакандаги чойни айлантирар экан. сўради:

— Хўш, шартнома нима бўлди? Қайси числода унга имзо қўйилмоқчи?

— Саккизинчи числода, шекилли.

— Нега бунча узоқ? Яхши, хотиржам бўлинг, мен ўртоқ Чичериндан бу тақаллуфотни тезлаштиришни илтимос қиламан.

— Раҳмат, Владимир Ильич.

Сухэ стаканни қўлида ушлаб турганича, унга лаб ҳам тегизмай ўйланиб қолган эди.

Сухэ шу пайт ўзининг шоир бўлмаганига бирам афсусланди! Йиллар ўтар, урушлар ва революциялар узоқ хотира бўлиб қолар, лекин сенинг номинг, доно Ленин, монголлар қалбида абадий яшайди. бизнинг мангу ва сўнмас орзу ва умидларимиз алангасидек абадул-абад яшайди...

Сухэ-Батор уф тортиб қўйди.

— Хўш, нима бўлди, ўртоқ? — мулойимлик билан сўради Ленин.

Сухэ ўйлаган фикрларини очиқ айтмоқчи бўлди-ю, лекин ўзини тўхтатиб қолди: ҳар қандай мақтов Ленинга ёқмаслигини у ичдан сезди. У ёлғон гапиришни истамасди, шунинг учун:

— Шоир бўлмаганимга афсусланаман. Владимир Ильич, — деди.

— Яхши революционер—марксист бўлиш ҳам катта иш, — деди Ленин, унга жавобан ва унинг кўзларида қувноқ қувлик учқунланди.

— Ўртоқ Ленин, Владимир Ильич. Коминтернинг II конгрессида сўзлаган нутқингизда сиз ҳокимият формаси бўлган Советлар тўғрисида сўзлаб, бу форма фақат капиталистик мамлакатлар учунгина эмас, бошқа мамлакатлар учун ҳам яроқлидир деган эдингиз. Сизнинг фикрингизча, деҳқонлар Советлари социализм сари ҳаракат қилиш сиёсатини юргиза оладими?

— Албатта, — деб жавоб қилди Ленин, Сухэ-Баторни нима ташвишга солаётганини яхши тушуниб. — Менинг фикримча, коммунистик партияларнинг ва компартиялар тузишга тайёр турган кишиларнинг шак-шубҳасиз бурчи—ҳамма жойда, қолоқ мамлакатларда ҳам, мустамлакаларда ҳам деҳқонлар Советларини пропаганда қилишдан иборат.

— Демак. арат хураллари Монголияга мувофиқ экан-да?

— Хураллар дедингизми?

— Ҳа, хураллар. Бу монголча сўз бўлиб, маъноси — кенгаш, мажлис демакдир. Илгари князларнинг хураллари бор эди, энди эса аратларнинг хураллари бўлади.

— Тўғри, — деб қувватлади Владимир Ильич ва яна илова қилиб деди: — Сизнинг мамлакатингиз каби аҳолиси кўчманчи чўпонлардан иборат бўлган мамлакатда бундай хуралларнинг тузилиши ва ишлаши натижасида Монголия аста-секин тўла демократлашуви, унинг экономикаси тараққий қилиши ва ниҳоят ишчилар синфи вужудга келиши лозим....

Суҳбат охирига етай деб қолди.

— Яна саволларингиз ёки илтимосларингиз борми, ўртоқлар?

Савол ва илтимослар йўқ экан. Владимир Ильич делегатларни кузатаётиб, Сухэ-Батор қўлини алоҳида мамнуният билан қисиб қўйди. Дадил ва шу билан бирга бир оз тортинчоқ Сухэ унга жуда ёқиб қолган эди. Модомики, оддий чўпонлар революционер-марксист бўлиб қолаётган эканлар, демак. мазлум халқларнинг озодликка интилиши зўр. Эшик олдига келганда Ленин сўради:

—Бўш вақтларингизда нима билан шуғулланасиз, ўртоқ Сухэ-Батор?

— Бўш вакт йўк дейиш мумкин, аммо баъзан...

— Хўш-хўш? — далда берди Ленин.

— Шахмат ўйнашни яхши кўраман.

Ленин қувнаб қаҳқаҳа отиб кулди.

— Жуда соз! Келгуси сафар сиз билан, албатта, бир қур шахмат ўйнаймиз.

Делегатлар Владимир Ильич билан хайрлашарканлар, унинг қўлини узоқ қисдилар. Ленин икки чаккасига сал қийғоч кетган қўй кўзларини қисиб уларнинг қўлларини қаттиқ-қаттиқ қисиб жавоб қилди, Мягмар эса, Ленин сезмайди, деган хаёл билан унга учинчи марта қўл узатганида, Ильич ҳазиллашиб деди: —Ҳали мен сиз билан хайрлашишни унутиб қўйдимми, ўртоқ Мягмар, эй, эсим қурсин. —Сўнгра Мягмар уялганидан қизариб кетганини кўргач, унинг билагини меҳрибонларча қисиб қўйди.

Бу учрашувдан кейин қандай бетоқат бўлиб қолганлигини Сухэ эслайди. Тезроқ юртга қайтмоқ керак, тезроқ бориб ишга киришмоқ керак: унинг ўттиз ёшга тўлмаган, куч-ғайратга тўлиб турган навқиронлик пайти.

Советлар мамлакати пойтахтида ҳаёт қайнайди: завод ва фабрикалар қайта тикланмоқда, ўткинчиларнинг кийимлари эски ва юзлари озғин (мамлакатда очарчилик ҳукм сурарди) бўлишига қарамай, кўринишлари тетик ва қувноқ. Врангель ва Юденич, Колчак ва Деникин тормор келтирилди, энг қийин давр орқада қолди. Мамлакат янги улкан ишларни амалга ошириш бўсағасида турибди. Пойтахтнинг жўшқин ҳаёти маромини қанча кўп ҳис қилган сари Сухэнинг юраги янада кўпроқ ҳаприқар ва ватанига тезроқ қайтишга ошиқарди. Владимир Ильич билан учрашгандан ва дўстлик ҳамда ёрдам тўғрисида РСФСР ҳукумати билан шартнома имзолангандан кейин у тезроқ бориб бу воқеалардан аратларни хабардор қилишга шошиларди.

Меҳмонхонада Сухэ нарсаларини буюм халтасига солаётиб, Михаил Васильевич Фрунзе тортиқ қилган олтин ғилофли қиличини авайлаб бир чеккага қўйди. Ильичнинг газетадан қирқиб олинган кичкина суратини хотинига совға учун олган гулдор рўмолга ўраб қўлтиғига олди. Янжима! Меҳрибон рафиқам, азизим. Бу сафарида хотини тўғрисида унча кўп ўйламаган эди у. Шу пайт бирдан худди кўз олдида тургандек унинг ипакдек узун сочларини авайлаб силаётгандай туюлди унга.

Номерга Мягмар секин кириб келди.

— Бир кундан кейин Москвадан жўнаб кетсак керак...

Сухэ буюм халтасини каравотга ташлади, қаддини ростлади, худди ичида кўзга кўринмас пружина ишлаётгандек безовта эди.

— Ўртоқ Шумяцкийдан бориб сўра, агар мумкин бўлса биз эртагаёқ жўнаб кетсак, дегин. — У ҳайрон бўлиб турган Мягмарнинг юзига қарамасликка ҳаракат қилиб ва бунинг учун юзига ўзини койиб илова қилди: —Революция кутиб турмайди. Бор дўстим, менинг илтимосимни бажар...

Ўшандан буён бир йил ўтди. Бу йил қандай ўтиб кетганини Сухэ сезмай қолди. Ҳақиқатан ҳам вақт таранг тортилган ёйдан отилган ўқдек тез ўтиб бормоқда! Унинг иштиёқи туғён уриб, мумкин қадар кўпроқ иш қилишга шошиларди. Гўё қандайдир кўзга кўринмас бир киши унинг ёнида туриб: «Тезроқ бўл, Сухэ. Партия ва революция сендан тўла куч билан ишлашни кутади» —деб қистаётгандай эди...

— Дамиран!

— Лаббай.

— Манов сўл томонга қарагин, кўзингга тутундек бир нарса кўриняптими-йўқми? — деб сўради Сухэ.

Дамиран Сухэ кўрсатган томонга шунча тикилиб қараса ҳам ҳеч нимани кўрмади.

— Сени қара-ю! Яхшилаб қарасангчи.

Дамиран яна зеҳн солиб қаради, лекин олатасир бўрон орасидан ҳеч нарсани кўролмади.

— Сенга шундай туюлгандир, Сухэ.

— Хўп, ҳозир буни текшириб кўрамиз. —У бирдан айёрларча жилмайди ва шу пайт унинг туриши йўлдошига жуда ёш болалик чоғларини яққол эслатди.

...Сухэ-Батор билан Дамдин кўп кунларни, узоқ ойларни айланиш билан ўтказдилар. Мезбонларни хафа қилмаслик учун узоқ вақт ширчой ичиб ўтирдилар. Сўнгра суҳбат бошладилар. Сухэ тушунтирди: чет эллик босқинчилар ҳайдалди, ҳокимият жилови халқ қўлида, аммо лекин ламаизм черковининг бошлиғи богдо-гэгэн ҳали яшаб турибди ва тахтдан ағдариб ташланган эмас. Халқ ҳокимияти унга тегмайди, халқнинг диний ҳиссиётини ҳурмат қилади.

Лекин Сухэ-Батор билади: бутун Монголияда ва унинг энг йироқ жойларида кескин синфий кураш авж олмоқда ва кун сайин шиддатли тусга кирмоқда. Яқинда Засагкту-хан аймоғининг хўшчунларидан бирида аратлар князь Баин-Жарғалга ва унинг ўғлига дадил қарши чиққанлар, чунки улар халқ ҳукумати бекор қилган йиғимларни тўплашга уринганлар. Ҳукумат ҳам аратларни қўллади. Цеценхан аймоғида ҳам худди шундай бўлган: аратлар князь Лувсан-Жамбага қарши бош кўтарганлар, чунки у, крепостной ҳуқуқ бекор қилинганига қарамай, ўзининг илгариги крепостнойларини ўз хўжалигида ишлашга мажбур қилган.

Сухэ кекса аратдан қизиқиб сўрайди:

— Хўш, сизларда қандай?

— Бизлар богдо-гэгэн отлари учун пичан тайёрлашдан бош тортдик. Пичан тайёрлаш учун ажратилган участкани бизга олиб беришларини талаб қилаётибмиз.

— Тўғри! —Сухэ мамлакат ҳаётидаги қийинчиликлар ҳақида, Ленин таълим берганидек, ўрта асрчилик қолдиқларига қарши қатъият билан кураш олиб бориш ҳақида сўзлайди. Бундай қолдиқлар Монголияда жуда ва жуда кучли.

Бу сафаридан Сухэ-Батор Ургага, тез орада маҳаллий ҳокимият органларига сайловга тайёргарлик кўришни бошлаб юбориш мумкин, деган комил ишонч билан қайтди. Энди аратлар ўз ҳокимиятини ўзи сайласин. Майли, яширин овоз бериш йўли билан сайласин! Сухэнинг имони комил: аратлар ўз ҳокимиятини феодалларга бермайди!

* * *

1923 йилнинг феврали бошланди. Урга ёнида сўнгги кунларда шиддатланган изғирин совуқларнинг оппоқ булдуруғида чирой очган сокин дашт ястанган. Шарқдан енгил шабада эсмоқда. Унга бўйсунишни истамаган қор булутлари бир тўда отлиқлар қаршисига сузиб келмоқда. Қош қораймоқда. Туманга бурканган қуёш секинлик билан тоғлар орқасига жилиб, кетидан сўник қонли шафақ изларини қолдирмоқда. Отлиқлар овдан қайтиб келмоқдалар. Кўп йиллар давомида бугун Сухэ-Батор биринчи марта вақтинча дам олишни ихтиёр қилган эди. Сухэ тулкиларни узоқ қувишдан қизариб кетган юзини Чойбалсанга буриб қувноқ қиёфада дейди:

— Ов чакки эмас-а!

Ҳақиқатан, улар отиб олган жонивор дашт тулкисининг жуда ажойиб нусхаси эди. Жунлари оловдек сарғиш ёниб турган бу каттакон тулкининг фақат думининг ва оёқларининг учгинаси сутга ботириб олгандек оқ эди.

— Ажойиб шапка бўлади,— жавоб қилади Чойбалсан, бирдан шиддатга кирган шамолдан кўзларини қисиб. — Янжима жуда чаққон, бир пасда тикиб ташлайди. —У одатича ишонч оҳанги билан тез-тез гапиради, бу иш асло бўлмаслигини, энди ҳеч қачон улар ана шундай ёнма-ён от ўйнатиб, узоқ суҳбат ва мунозара қилолмасликларини асло хаёлига ҳам келтирмайди, асло..

Эртаси куни эрталаб Сухэ-Баторнинг қаттиқ шамоллаб ётиб қолганлиги маълум бўлди. Оқ уйнинг кичкина хонасида бўялган полларга кулранг намат тўшалган, пардалар туширилган. Сухэ алаҳлаб тўлғонади. Хушига келгач, аҳён-аҳёнда хотинидан дўстларини киритишни сўрайди.

— Ҳар эҳтимолга, мабодо турмай қолсам... сизларга айтиб қўймоқчиман... — Сухэнинг товуши синиқ, заиф. —Озодликни муқаддас сақлангиз. Советлар билан, Ленин билан дўстликни авайлаб сақлангиз...

Рустам АБДУРАҲМОНОВ таржимаси.

(Лениномаининг «Планетанинг ленинчи гвардияси» номли китобидан қисқартиб олинди).

ҒАЛЛА МАЖБУРИЯТИ БАЖАРИЛАДИ

(САМАРҚАНД ОБЛАСТИДАГИ 1- «ҒАЛЛАОРОЛ» СОВХОЗИ ДИРЕКТОРИ В. ВАСИЛЬКОВ БИЛАН СУҲБАТ).

1-«Ғаллаорол» совхозининг илғор комбайнчиси Мурод Асатуллаев.

Совхозимиз экономикасида ғаллачилик асосий ўрин тутади. Бу йил 22 ярим минг гектар ерда ғалла ўстирдик. Шундан 15 минг гектардан кўпроғи буғдой, қолгани арпа. 17 минг тонна дон тайёрлашни кўзда тутяпмиз. Шуни кувонч билан айтиш керакки, ҳосилнинг чўғи яхши, ўрим-йиғимни қисқа фурсатда ўтказиб, давлатга икки йиллик план миқдорида дон сотамиз. Совхозимиз уруғчилик хўжалиги. Ўз ички эхтиёжимизга 3 минг тонна уруғлик дон ажратиб, бошқа колхоз ва совхозларга 4 минг тонна уруғлик сотамиз. Чорва моллари учун кўп миқдорда эҳтиёт фонди ажратамиз.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг яқинда матбуотда эълон қилинган қарорида 1969 йилги ғалла ҳосилини ўриб-йиғиб олиш ва тайёрлашда партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик, тайёрлаш ва транспорт органлари, колхоз ва совхозлар олдида турган конкрет вазифалар белгилаб берилди. Биз бу қарордан ўзимизга тегишли хулоса чиқариб олдик, ўрим-йиғимни тез ва соз ўтказишга қаратилган тадбирлар белгиладик. Уч йилдан буён совхозимизда ғалла ўрим-йиғими 21-22 иш кунида тамомланяпти. Бу йил 20 иш кунида муваффақиятли туғаллаш мажбуриятини олдик. Ҳар куни бир комбайн билан ўртача 15-17 гектар майдоннинг дони ва сомонини саранжом-саришталаш кўзда тутилган эди. Дастлабки кундан бошлаб бу график ошириб бажариляпти. Кеча 30 комбайн ишлаб, кўзда тутилгандан кўп майдондаги донни ўриб-янчиб берди. Бугун яна 14 комбайн ишга туширилди.

Биз комбайнларни группа усулида ишлатяпмиз. Ҳар группада ғалла майдонининг ҳажмига қараб 15-20 комбайн бор. Шундай қилинганда комбайнларга техника хизмати кўрсатиш ва ҳисоб-китоб ишлари олиб бориш осонлашади. Совхоз бўйича ўрим-йиғимни қисқа вақтда, сифатли қилиб ўтказиш графиги тузилиб ҳар бир комбайнчи, шофёр, тележкачига тарқатилган.

Ғалла ўрим-йиғими мавсумий иш. Вақтида жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилган киши дон ва сомонни тўкмай-сочмай йиғиб-териб олади, ўз олдига қўйган мақсадига эришади, планларини бажариб, юзи ёруғ бўлади. Кечиккан киши ютқазади. Биз ўрим-йиғимни тезлатиш учун социалистик мусобақани кучайтирдик. Илғор бўлимлар ва фермаларга кўчма Қизил байроқ ва пул мукофоти берилади. Беш кунда 100 гектар ернинг ғалласини ўриб-янчиб берган комбайн экипажи аъзолари иш ҳақидан ташқари 12 сўм пул билан мукофотланади. Ҳамма ўрим агрегатларининг тинимсиз ишлашини, ўн кунлик дон тайёрлаш графигининг бажарилишини таъмин этган бўлим ва фермалар кўчма Қизил байроқ ва 100 сўм пул мукофоти олади.

Биз ўрим муддатининг қисқа, дон сортининг юқори бўлишига алоҳида эътибор беряпмиз. Ҳамма майдондаги арпа ва буғдойни йигирма иш кунида ўриб бўлган, доннинг биринчи сорт бўлишига эришган, планни тўла ва ошириб бажарган, сомонни чорва моллар қишлайдиган жойларга ғарамлашда биринчи ўринни олган бўлимлар ва фермаларга кўчма Қизил байроқ ва 200 сўм пул, иккинчи ўринни эгаллаганларга 150 сўм пул мукофоти берилади.

Биз бу йил бегона ва заҳарли ўтларга қарши қаттиқ кураш олиб бордик. Лекин шунга қарамай, айрим карталарда уруғи заҳарли ўтлар мавжудлигидан кўз юмиб бўлмайди. Вазиятни ҳисобга олиб, ана шундай карталарга агрономларнинг ёзма буйруғи билангина комбайн туширадиган бўлдик. Ҳозир агрономлар далама-дала кезиб юрибди. Уруғлик участкаларга алоҳида эътибор қиляпти. Янчилган донни уруққа ажратиш, давлат омборига жўнатишда бўлим бошқарувчилари, ферма мудирларига ёрдам беряпти.

Кўп йиллик тажриба ўрим қисқа фурсатда, тез ўтказилса, қўшимча неча юз центнерлаб дон олиш мумкинлигини кўрсатди. Агрегатларнинг бенуқсон ишлаши ҳам донни нес-нобуд қилмай ўриб-янчиб олишнинг муҳим шартидир. Шуларни ҳисобга олиб, комбайнларнинг икки сменада ишлашини таъминлаяпмиз. Бунинг учун малакали комбайнчи кадрлар етарли. Ўрим бошлангандан буён бирорта комбайн бекор туриб қолгани йўқ. Дон ташийдиган машиналар ҳам узлуксиз қатнаяпти. Тележкаларни ишга туширдик. Дон ва сомон ташиш билан боғлиқ бўлган транспорт воситаларининг ҳаммаси брезент билан қопланган ва яхши ускуналанган. Кунлик дон ва сомон ташиш графигини ошириб бажарган кишилар ҳам рағбатлантирилади.

Партия ва ҳукуматимизнинг қарорига асосан комбайнчиларнинг шахсий манфаатдорлигини оширишга алоҳида эътибор беряпмиз. Бизда дон тозалайдиган агрегатлар бор. Уларнинг ҳаммаси ишляпти. Даладан келтирилган дон дарҳол тозаланиб, тегишли ҳужжат билан давлат омборига жўнатиляпти. Шуни алоҳида қайд қилиш керакки, мавсум нормасини сон ва сифат кўрсаткичи бўйича тўла ва ошириб бажарган комбайнчига 2 центнердан 4 центнергача бепул дон берилади. Экипажнинг бошқа аъзолари ҳам шу тартибда рағбатлантирилади. Буни комбайнчилар ва экипажларнинг бошқа аъзолари яхши биладилар. Шу сабабли бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар.

Совхозимизда илғор комбайнчилар кўп. Лекин тез, соз, исрофгарчиликка йўл қўймай ғалла ўриш, дон янчишда Умар Раҳматов билан Назар Яхшибоев олдинда боряпти. Улар бошқараётган комбайнларнинг иш унуми қарийб 20 гектарни ташкил этяпти. Совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти уларнинг иш методини кенг оммалаштиряпти. Комбайнчиларнинг мавсумдаги иш ҳақи 800 сўмдан 1.100 сўмгача етади.

Совхозимиз бултур давлатга 2 миллион сўм соф фойда берди. Унинг асосий қисми ғаллачиликдан олинди. Бу йил давлатга икки йиллик план миқдорида дон сотиб, бу кўрсаткични янада яхшилаймиз. Ўрим-йиғимни кечроқ бошлаган бўлсак ҳам бутун куч, техника воситаларини сафарбар этиб, бу ишни 20 кунда тўла туғаллаймиз. 17 минг тонна дон тайёрлаш ҳақидаги мажбуриятимизни сўзсиз бажарамиз.

Совхозда ғалла ўрим пайти.

А. Тўраев фотолари.

КОММУНИСТЛАРНИНГ БУЮК ЖИПСЛИГИ

Область ва шаҳар партия активлари йиғилишларида

АНДИЖОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). 3 июлда Охунбобоев номли театр биносида Андижон область ва шаҳар партия ташкилотлари активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда «Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашининг якунлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети аъзоси, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари В. А. Кириллин доклад қилди.

Йиғилишда Андижон шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Обидов, Избоскан район партия комитетининг биринчи секретари Х. Қодиров, Андижон область ҳарбий комиссариатининг бошлиғи Ж. Раҳматиллаев ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб Кенгаш ҳужжатлари ва КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарори тинчликни таъминлаш учун курашда энг зарур қўлланма бўлиб хизмат қилажагини айтдилар.

Йиғилиш қатнашчилари коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашининг якунлари ҳамда КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорини бир овоздан маъқуллаб резолюция қабул қилдилар.

А. ҚУРОНБОЕВ.

◆

Сирдарё область ва Гулистон шаҳар партия ташкилотлари активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Область партия комитетининг биринчи секретари Н. Маҳмудов коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашининг якунлари тўғрисида доклад қилди.

Якдиллик билан қабул қилинган резолюцияда йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорини, КПСС Марказий Комитетининг халқаро коммунистик ҳаракат жипслигини мустаҳкамлашга қаратилган сиёсий йўли ва амалий фаолиятини тўла-тўкис ва батамом маъқулладилар.

◆

ФАРҒОНА. («Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири). 3 июлда Фарғона область ва шаҳар партия активи йиғилиши бўлди. Активда КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг халқаро коммунистик ва ишчи партияларнинг Москва Кенгашининг якунлари тўғрисидаги қарори ва область партия ташкилотининг вазифалари муҳокама қилинди. Шу масала юзасидан область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Шамсиддинов доклад қилди.

Сўзга чиққан Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Т. Қамбаров, Киров район партия комитетининг биринчи секретари А. Алихонов, Қўқон шаҳар партия комитетининг секретари М. Бондарёв, Марғилон ипак комбинатидан А. Шукурова, область комсомол комитетининг секретари М. Мамажонов, Олтиариқ районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг раиси. К. Файзиматов, Улуғбек номли Фарғона Давлат педагогика институтининг ректори Ғ. Абдураҳмонов, Ленинград район партия комитетининг секретари Асқарова ва бошқа ўртоқлар халқаро коммунистик ва ишчи партияларнинг кенгаши тўғрисидаги Пленум қарорини чин кўнгилдан маъқуллаб гапирдилар. Актив йиғилиши муҳокама қилинган масала юзасидан резолюция қабул қилди.

И. ТУХТАСИНОВ.

◆

УРГАНЧ. 2 июль. (ЎзТАГ). Хоразм область ва Урганч шаҳар партия ташкилотлари активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Коммунистик ва ишчи партиялар халқаро Кенгашининг якунлари тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари қардош партияларнинг тарихий анжумани қабул қилган ҳужжатларни, КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорини қизғин маъқулладилар.

БУГУН — КООПЕРАТОРЛАР КУНИ

ХИЗМАТИНГИЗДАМИЗ

Бутун дунё меҳнаткашлари бугун кооператив ҳаракатининг муваффақиятларини, меҳнаткашлар орасида кооперация ғоялари кенг оммалашгани намойиш қилинадиган кунни — халқаро кооператорлар кунини 47 марта нишонлаётирлар.

Кооператив ҳаракати, айниқса социалистик мамлакатларда кенг тарқалмоқда. Бу ҳаракат аҳолининг маълум қисмини ўз ичига олиши билан бирга, мамлакат иқтисодий ва ижтимоий ҳаётида муҳим роль ўйнаётир. Совет Иттифоқида 57 миллиондан ортиқ киши, шу жумладан, Ўзбекистонда 1750 минг киши матлубот кооперацияси аъзоларидир.

Яқинда Москвада Коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро Кенгаши ўз ишини якунлади. Кенгаш қабул қилган Ҳужжатлар халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини жипслаштириш ва мустаҳкамлашда сўзсиз катта аҳамиятга эга бўлади. Шунингдек, барча мамлакатларда кооператив ҳаракатининг ривожланишига имконият яратади.

Республикамиз кооператорлари Халқаро кооперация кунини В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига қизғин тайёргарлик кетаётган кунларда нишонламоқдалар. Кооператорлар улуғ доҳиймиз юбилейига катта меҳнат совғалари тайёрлаш билан бирга, қишлоқ меҳнаткашларининг халқ истеъмоли товарларига бўлган талабларини янада тўлароқ қондиришга интилмоқдалар.

Савдо, тайёрлов, умумий овқатланиш ва бошқа соҳаларда ўз меҳнати ва куч-ғайратини халққа хизмат қилишга сарфлаётган ходимлар кўп. Наманган область Учқўрғон матлубот жамиятига қарашли магазин мудири, «Ҳурмат Белгиси» орденли У. Эшонқулова харидорларнинг ҳурмат ва олқишига сазовор бўлмоқда. У раҳбарлик қилаётган магазинда харидорлар истаган нарсаларини топадилар. Бу ерда меҳнаткашларга савдо хизмати яхши йўлга қўйилганлиги ойлик ва товар оборот планларини бажаришга имкон бермоқда. Тошкент область Орджоникидзе кооператив савдосига қарашли 7-магазин сотувчиси У. Мусаев, Андижон область Холдевонбек матлубот жамиятига қарашли автодўкон сотувчиси М. Саидов, Фарғона область Охунбобоев район матлубот союзига қарашли новвойхона новвойи М. Отажонов, Қашқадарё область Ғузор матлубот жамиятига қарашли автодўконнинг сотувчи- шофёри Ф. Ўзбековлар ҳам меҳнаткашларга намунали хизмат қилаётирлар.

Қишлоқ меҳнаткашларига озиқ-овқат ва саноат товарлари сотиш кун сайин кўпаймоқда, савдо маданияти юксалмоқда. Товарлар сотишнинг узлуксиз ортаётганлиги ва савдо маданиятини юксалтириш зарурати савдо тармоқларини кенгайтириш, янги замонавий магазинлар қуришни талаб қилмоқда. Ҳозир республикамиз қишлоқларида 16500 магазин ва дўконлар ҳамда 6 мингдан ортиқ умумий овқатланиш корхоналари ишлаб турибди. Бу йил ҳар бири 18 ва 24 ўринга эга бўлган 13 та универсал магазин ва ҳар бири 36 ва 44 ишчи ўринли 4 та савдо маркази қурилиб, ишга туширилади. Хизматнинг илғор усуллари кенг ёйилади ва савдо тармоқлари ихтисослаштирилади. Ҳозир қишлоқларда 4500 та ихтисослашган магазин мавжуд.

Қишлоқда умумий овқатланишни яхшилашга ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Беш йилликнинг уч йили мобайнида умумий овқатланиш корхоналаридаги ўринлар сони 25 мингдан зиёд кўпайди. Лекин, шунга қарамасдан, умумий овқатланиш корхоналарининг ишида қатор жиддий камчиликлар бор. Кўпгина ошхоналарда хизмат маданияти паст, тайёрланаётган овқатлар сифатсиз.

Шаҳар, район марказларида ва посёлкаларда ҳўл мева, сут маҳсулотлари ҳамда қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотларини сотишни ташкил этишни яхшилаш зарур.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети XV пленуми қарорларига амал қилиб, қишлоқ савдо ходимлари чорвадорларга савдо хизматини намунали уюштиришга интилмоқдалар. Узоқ яйловларда 187 автодўкон ишлаб турибди.

Шу кунларда кооператорларимиз дала меҳнаткашларининг унумли ишлашлари ва дам олишлари учун барча имкониятларни яратмоқдалар. Ғўза парвариши авж олган шу кунларда дала шийпонларида 1200 сотувчисиз дўкон ташкил этилди. Улар зарур товарлар билан таъминланди. Ундан ташқари 800 автодўкон махсус график бўйича бригада ва дала шийпонларида савдо қилмоқда.

М. ҲАСАНОВ,
«Ўзбекбирлашув» правлениесининг раиси.

ВАТАН ЎҒЛОНЛАРИ

(ЁЗУВЧИ ЕН ДАФТАРИДАН).

Улуғ Ватан уруши йилларида фашистлардан ҳадсиз жафо чекиб, ҳисобсиз қурбонлар берган белорус халқи шу кунларда ғалабанинг йигирма беш йиллигини байрам қилмоқда. Бу байрам Иттифоқимиздаги барча халқлар сингари ўзбек халқининг ҳам байрамидир. Улуғ Ватан уруши йилларида Белоруссия республикасини озод қилиш учун олиб борилган жангларда қатнашган ўзбекистонлик 22 солдат ва офицерга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилгани билан фахрланамиз.

Бурноғи йили Белоруссияда ўтказилган ўзбек адабиёти, санъати ўн кунлиги чоғларида бу узилмас дўстлик риштасини яна ҳам чуқурроқ ҳис қилдик.

Одатда йиллар ўтган сари кўп нарса ўзгара боради. Лекин тарих айни тарихлигича қолаверади. Биз шаҳар ва қишлоқ музейларида белорус халқининг ўтмишини кўрдик. Белорус адабиётининг сўнмас юлдузлари, инқилобчи шоирлар Янка Купала, Якуб Коласнинг Минск шаҳридаги музейларида бўлдик. Якуб Колас туғилиб ўсган қишлоқда музей филиали тантанали вазиятда очилиб, шоир Уйғун сўзлаб, музей лентасини кесди. Бу ўзбек халқига, унинг адабиётига кўрсатилган катта ҳурмат эди.

Улуғ революционер Дзержинский ватани — Столбци шаҳридаги учрашув айниқса унутилмас бўлди. Белорус адабиётининг машҳур арбоблари Кондрат Крапив, Петрус Бровкалар бизни Ватан уруши қурбонлари майдонига бошлаб боришди. Брест — Москва катта йўли юзасидаги баҳаво, кўркам тепаликка ёдгорлик ўрнатилган. Қурбонлар майдони гулчечакларга бурканган. Ватан уруши қурбонларининг номлари мармар тош деворга ўйилиб, зарҳал билан битилган. Академик шоир Петрус Бровка мармар тошга битилган номларга синчиклаб қарар экан, ҳаяжон билан бизни чақиради:

— Дўстларим, буёққа келинглар! Мана, ўзбек жангчилари.

Кекса шоир ўзбек жангчиларининг номларини баланд овоз билан ўқийди: Р. Норқулов, З. Мухторов, Т. Акбаров, А. М. Мирқосимов, Рустамов, Собиров... Ҳа, қурбонларимиз оз эмас! Биз ана шу қаҳрамонларимиз тўғрисида ўлмас асарлар ёзишимиз керак, дейди ҳаяжон билан белорус адабиётининг ветерани Кондрат Кандратович.

Мен Минскдаги Улуғ Ватан уруши музейида бўлдим. Бу ерда белорус халқи ҳамда партизанлар ҳаракати қудратининг кўргазмаларини кўриб ҳайратда қолдим. Фашистларни қақшатганлар орасида Совет Иттифоқи Қаҳрамони партизан Мамадали Топиболдиевнинг ҳам сурати турибди. Худди шу музейда Брест қалъаси мудофаачиларидан Ленин комсомолининг аъзолари Ҳамро Эргашев, Қўшмон Ерматовларнинг номларини ўқидим. Сарғайиб кетган ва чала куйган «9400119» рақамли ҳисобот варақасида Ҳамро Эргашев номи ёзилган, «9400081» рақамли ҳисобот варақасида эса Қўшмон Ерматовнинг номи ёзилган. Ажабо, шу йигитлар ким бўлса экан? Қайси район, қайси қишлоқ, қандай оиланинг фарзандлари бўлса экан? Буларнинг тақдири кимни қизиқтирмайди дейсиз?

Биз Брест қалъаси зиёратида бўлганимизда урушгача қалъа гарнизонида хизмат қилган ўзбек аскарлари билан қизиқдик. Муқаддас қалъада партия аъзолигига кандидат Раҳим Эшниёзов, Муса Сирикбоев, гарнизон снайпери Узоқбой Хўжаев, Ғафур Каримов, Ҳасан Бобоев, Эсон Сулаймонов, Сулаймон Ҳакимов, Мирзақулов, Норматов, Ҳамроев, Аҳмедов, Субхонқулов, Т. Хидиров, Халиловлар хизмат қилганидан хабар топдик. Бироқ, бу ўртоқларнинг фамилиялари бизга маълум бўлса-да, туғилган ерлари, оилалари, тақдирлари ҳамон муаммо. Адабиёт ва санъат ўн кунлиги сабаб бўлиб, Белоруссияга отланар эканман, Улуғ Ватан уруши иштирокчиси бўлган ҳамюртларимнинг изларини қидиришга аҳд қилган эдим. Белоруссиянинг Биховский районида бўлган ҳал қилувчи жангда кўрсатган мардлик ва жасорати учун Ғуломжон Яқубовга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилган. Лекин унинг қаҳрамонлик тафсилоти шу кунгача етарли ёритилганича йўқ. Унинг қабри қаерда эканлиги ҳам номаълум эди. Ана шуларни аниқлаш мақсадида Биховский районига бордим. Район партия комитетининг биринчи секретари Маслаков, район ижроия комитетининг раиси Комар, ҳарбий комиссар Титов ва бошқа ўртоқлар қаҳрамонимиз қабрини қидиришда ҳамроҳим бўлдилар.

— Биргина бизнинг районимизда 44 ерда ўртоқлар мозори бор. У мозорларга 6 мингдан зиёдроқ совет кишилари дафн қилинган. Сизнинг ҳамшаҳарингиз Ғуломжон Яқубов «Белоруссия» ҳамда «Дзержинский» колхози ерлари туташган мана шу тепалик учун бўлган жангга бошчилик қилиб, қаҳрамонона ҳалок бўлган, — деди райком секретари.

Мен Ғулом Яқубовнинг «Мукофот варақаси»ни Минскдаги архивдан қидириб топган эдим. Унга кўз югуртирдим. Ҳа, бу тарихий ҳужжатда «150,9 тепалик» деган сўз бор. Тепаликдан туриб атрофга назар ташладим. Тевараги ўрмон билан қуршалган кўм-кўк сайхон ер. Катта ва сўқмоқ йўлларни ҳисобга олмаганда, бирон қарич қақраб ётган ер йўқ бу водийда. Арпа-буғдойзорлар, поёнсиз қалин ўрмон... Ям-яшил ўтлоқларда ранго-ранг чечаклар. Хушбўй сосналар ҳиди уфуради. Лоласимон алвон гуллар гўё озодлик қурбонлари қонидан ранг олгандек қип-қизил.

Менинг хаёлим «гунг, тилсиз» тепаликда. У тепа гўё ҳеч нарса кўрмаган, ҳеч нарса билмайди... Яхшики, қўлимда «ўтда ёнмас, сувда чўкмас» ҳужжат бор. Бу атиги бир варақ қоғоз. Аммо мазмунига келганда... Бу жанг варақасини тилга кирита олган ёзувчига ҳар бир сатри улкан жангнома учун бир боб бўлаверади.

Рогачевск номли 169- ўқчи дивизия, 556- ўқчи полкнинг автоматчилари ротаси командири капитан Ғулом Яқубов, қуролдош дўсти старший лейтенант Владимир Мартинов командирлик қилган автоматчилар ротаси билан ҳамкорликда худди шу тепалик учун жанг қилган. Днепрнинг ўнг қирғоғи бир вақтлар немислар учун плацдармга айланган эди. Яқубов — Мартинов роталари минг тўққиз юз қирқ тўртинчи йилнинг март-июнь ойларида бу плацдарм учун жанг қилдилар. Ўша йили 20 июнь куни қўшинларимиз бутун Белоруссия фронти бўйлаб ҳужумга ўтди. Айни шу вақтда Яқубов хизмат қилаётган 556- ўқчи полк Днепрнинг ғарби-жанубидаги Лудчеца қишлоғи чегарасида мудофаада турарди. Нима қилиб бўлса-да, тепаликни қўлга киритиш, ўнг қирғоқдаги немис плацдармини тугатиш керак эди. Бу оғир вазифа Яқубов — Мартиновлар ротаси зиммасига юкланди. Буйруқни бажариш керак. Улар сон жиҳатидан бир неча баробар ортиқ бўлган душманга қарши жангга кирдилар. Ҳужум суронкасига тўхтовсиз йигирма соат давом этди. Қисмларимиз душманни тепаликдан суриб чиқариб, шу ерда ўрнашиб олди. Аммо немис қўмондонлиги бунга тан бергиси келмасди. Нима қилиб бўлса ҳам тепаликни қайтариб олишга аҳд қилди. Уч батальонга яқин кучни артиллерия ва миномётлар ёрдамида қарши ҳужумга солди. «Мукофот варақаси»да қайд қилинишича, Яқубов ротаси немисларнинг қирқдан ортиқ қарши ҳужумини қайтарган. Қирқдан ортиқ! Бу қарши ҳужумлар душманга арзон тушмади. 450 дан зиёд солдат ва офицери ер тишлади.

23 июндан 24 июнга ўтар кечаси немислар яна янги куч билан қарши ҳужумга кўтариладилар ва ҳар иккала ротани қуршай бошлайди. Роталар эса эгаллаган маррадан бир қарич ҳам чекинмай охирги ўқ, сўнгги нафасгача жанг қилдилар. Мардлик, жасорат кўрсатдилар. Ғалабани таъмин қилиб, тенгсиз жангда мардларча ҳалок бўлдилар.

Биз ўртоқлар мозори томон йўл олдик. Лудчица қишлоғи. Днепр соҳилига туташ Могучая ўрмонзори. «Могучая» қудратли демакдир. Ҳа, не-не воқеа ва қонли фожиаларга гувоҳ бўлмаган бу қудратли ўрмон?

Ўртоқлар мозорига оҳиста қадам ташлаб боряпмиз. Забардаст ясень, дуб, клён дарахтлари қабрларга қуюқ соя солиб, гўё қоматларини эгиб тургандек. Днепр соҳилидаги Могучая ўрмонида доимо майин шаббода эсади. Қирғоқда Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Мартинов, Искалиев, Ғулом Яқубовлар билан бирга юзларча ватан қурбонлари мангулик уйқусида ётибдилар. Биз қаҳрамонлар қабрига гулдасталар қўйдик. Шундан сўнг Биховский район партия комитети билан район ижроия комитетининг қўшма мажлиси бўлди. Мажлис:

Лудчецадаги ўрта мактабни Совет Иттифоқи Қаҳрамони Ғулом Яқубов номига қўйиш;

Ғ. Яқубовни Биховский районининг фахрий граждани қилиб рўйхатга олиш;

Яқин орада Ғ. Яқубовнинг қабрини тиклаш ва қаҳрамонлар қони тўкилган 150.9 тепаликка ёдгорлик ўрнатиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу билан белорус дўстларимиз Яқубовнинг ҳамюртларини яна бир бор беҳад хурсанд қилдилар.

Қардош белорус юрти озод қилинган куннинг 25 йиллиги байрам қилинаётган шу дамларда Ватан учун, социалистик ҳаёт ва бахтиёр келажак учун жон фидо қилганларни шарафлаймиз. Меҳнатсевар, истеъдодли белорус дўстларимизнинг шон-шуҳрат тўйларини қутлаймиз, муборакбод этамиз.

Назир САФАРОВ,
1969 йил, июль.

ҚИЗЛАР ДАФТАРИДАН

ТЎРТЛИКЛАР

Қўлин олға чўзганча турар доҳий ҳайкали,
«Мени кўтармоқчи», деб ўйлардим ёш маҳалим.
Ўсмирликда «қуёшни менга тутяпти», десам,
Энди даъватин уқдим: «Шу йўлдан олға, қани!».

●

«Ленин — бобом бўлади», — дейди жажжи
синглчам,
Суратини келтирар «Ўзи қаерда?» — десам.
Сўнгра айтар: кулча нон, атлас кўйлак,
қўғирчоқ,—
Берворганлар дадамдан, ўзлари келмаса
ҳам.

Мукаррама МУРОДОВА,
Бўз районн.

ОЙДИН БУЛОҒИМ

Худди шўх қизларнинг кулгусисимон
Қиқирлаб қайнайсан, ойдин булоғим.
Тип-тиниқ сувингда жимирлар осмон,
Сеҳрли куйингга тутгум қулоғим,
ойдин булоғим!

Жажжигина эдим, зилол сувингга
Жонли кўзгуми деб қарар эдим мен,
Сеҳрли эртакми куйлардинг менга,
Атрофингда қувнаб-яйрар эдим мен,
ойдин булоғим!

Болалик ҳам ўтди.
Мен топдим камол,
Аммо, сен бирдайсан, ўша-ўшасан,
Тепангда соч ёзиб турар мажнунтол,
Ёқимли қўшиғинг айтиб жўшасан,
Сенда қулоғим,
Ойдин булоғим!

Турсуной СУЛАЙМОНОВА.

КЎЗГУ

Юлдузлар кўрармиш жамолин сувда,
Кўрармиш гузаллар аксин кўзгуда.
Она! Мен аксимни кўзгуда эмас,
Нурли сиймонгизда кўргум ҳар нафас.

Ҳуррамсиз — демакки, соғман, дуркунман,
Ғамгинсиз — сўлғинман демак, бу кун ман...
Онам, меҳрибоним,
шудир чин сўзим,
Сизнинг чеҳрангиздир энг равшан кўзгум!

Холисхон ОЛИМЖОНОВА.

ЁШЛИГИМ

Менга тинчлик бермас тун-кун бир хаёл,
Бир хаёл ҳокимдир қалбим, ўйимда:
Оҳ, қани, ўт-олов, қувноқ, баркамол —
Ёшлигим, бир умр қолсанг, қўйимда!

Оҳ, қани то абад бўлсанг қўйимда,
Юксак довонлардан мардона ўтсам,
Қалбим оташини, меҳрим нурини
Ватаним, халқимга доим бахш этсам!

Санобар ПУЛАТОВА.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

Ҳалқаро ҳаёт

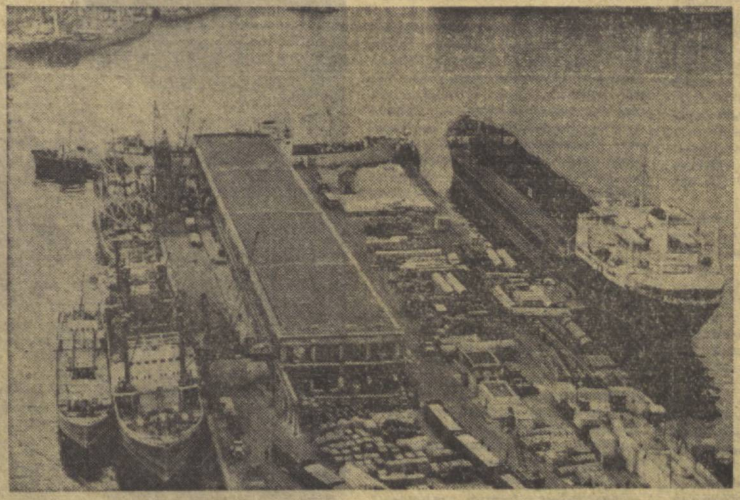

РУМИНИЯ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИ. Сўнгги йиллар ичида Руминиянинг йирик порти, саноат ва туризм маркази бўлган Констанца шаҳрининг қиёфаси бутунлай ўзгариб кетди. Шаҳарнинг порт ва кемасозлик устахоналари кенгайтирилди ва қайта тикланди. Янги-янги завод ва фабрикалар, турар-жойлар, касалхоналар ҳамда дам олиш уйлари қурилди. Суратда: Констанца порт иншоотининг кўриниши.

Аджерпресс—АПН фотоси.

БМТНИНГ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 3 июль. (ТАСС). Иордания ҳукуматининг илтимосига кўра, Хавфсизлик Кенгаши Исроилнинг Қуддус шаҳрига нисбатан аннекция ҳаракатлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилишни давом эттирмоқда. Мунозарада кенгаш аъзоларидан ташқари Бирлашган Араб Республикаси, Саудия Арабистони, Иордания, Исроил, Сурия, Марокаш, Ироқ, Индонезия, Ливан ва Малайзия вакиллари овоз бериш ҳуқуқисиз қатнашмоқда.

Исроил агрессияси сабабли Яқин Шарқда вужудга келган хавф-хатар моҳиятини акс эттирувчи Қуддус шаҳридаги аҳвол Исроил оккупациячиларининг ҳаракат йўлини кўрсатувчи гоят намунали мисолдир. Исроил босқинчилари БМТнинг қабул қилган қарорларини назар-писанд этмай, азалдан араблар яшаб келган ерларни босиб олиб, ундан араб аҳолисини қисиб чиқаришга ва экспансия сиёсатини яна давом эттириш учун замин вужудга келтиришга уринмоқда.

Ўн олти делегация сўзга чиққан кечаги мажлис Исроил агрессорлари билан уларнинг Ғарбдаги шериклари ва ҳомийлари маънавий жиҳатдан яккаланиб қолганлигини кўрсатди. Венгрия, Бирлашган Араб Республикаси, Марокаш, Замбия, Непал, Финляндия, Малайзия, Ливан, Сурия, Ироқ, Иордания, Индонезия, Колумбия ва Парагвай вакиллари Исроил ҳукумати 1967 йилнинг июнь ойидаги агрессия самараларини мустаҳкамлаб қолиш ва арабларники бўлган Қуддус шаҳрини қўшиб олишга уринаётганлигини қораладилар.

Кеча сўзга чиққан вакилларнинг кўпчилиги Иордания делегацияси қўйган талабларни қўллаб-қувватлаб чиқди. Унда Хавфсизлик Кенгашининг ўтган йилги резолюциясини Исроил бажармаётганлигини қатъий қоралаш, Қуддус шаҳрида Исроил чиқарган барча қонунлар ва маъмурий чоралар ҳақиқий эмас, деб эълон қилинишини, шунингдек, Исроилни Қуддус шаҳри статусини ўзгартира оладиган бирон ҳаракат қилишдан воз кечишга чақириш талаб қилинади. БАР, Иордания ва бошқа Араб давлатлари, башарти Исроил бу қарорларни бажармаса кенгаш БМТ уставининг 41-моддасида кўзда тутилган чоралар қўлланилиши тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш учун яна йиғилади, деб қатъий огоҳлантиришини талаб қилмоқдалар.

Нефть қироли, мультимиллионер Нельсон Рокфеллернинг Латин Америкасига бўлган сафари бу мамлакатлардаги халқ оммасининг кескин норозилиги туфайли барбод бўлди.

(Газеталардан).

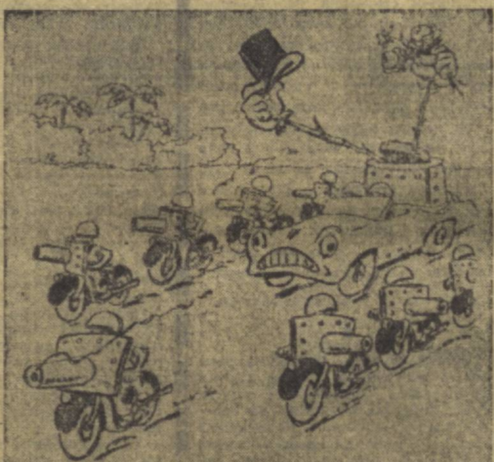

Рокфеллернинг Латин Америкаси бўйлаб сафари. Аргентинада чиқадиган «Нуэстра палабра» газетасидан олинган карикатура. ТАСС

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТУЗАТИШ

Газетанинг 4 июль сонида эълон қилинган пул-буюм лотереяси учинчи чиқарилиши бўйича расмий жадвалдаги серия № 08436 билет номери «012» ўрнига «112» деб ўқилсин.

Ўзбекистон ССР Давлат меҳнат омонат кассалари ва давлат кредити бошқармасининг комиссияси.

ДОКТОР АЗИЗА

СОВЕТ КИШИСИ ЧЕТ ЭЛДА

«Рус доктори» — Жазоир ва Тунисда, Эфиопия ва Бирлашган Араб Республикасида, Африканинг мустақилликка эришган бошқа мамлакатларида бу сўзни ҳурмат ва эҳтиром билан тилга оладилар. Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилаётган касалхона ва поликлиникаларда ишлаётган совет врачлари минг-минглаб кишиларни ўлим чангалидан қутқариб қолмоқдалар.

...Лахдариа аҳолиси Совет Иттифоқининг ёрдами билан ўзларининг шаҳрида Жазоир халқига туҳфа сифатида қурилиб, жиҳозланган касалхонани яхши билади.

Одамларнинг: «Мария Антонюк деган врачга учрашинг... Айниқса доктор Шапеловга мурожаат қилишингизни тавсия этаман... Железков ўғлимни даволаб тузатди...» деган гапларини тез-тез эшитиш мумкин. Совет врачларининг муваффақиятлари тўғрисида ҳамма ерда гапиришади. Уларнинг қабулига жуда узоқ-узоқ жойлардан келишади. Кўпчилик беморлар мазкур врачларга учрашиш учун улар қабулида умид билан навбат кутиб ўтиришади. Оқ халатли совет кишилари уларнинг бу ишончларини оқлашмоқда.

Қўлимизда шифо топиб, ўз дўстлари билан мактаб ҳовлисида соғлом, хушчақчақ ўйнаб юрган болаларни кўриш биз учун энг катта қувонч,— дея ҳикоя қилади педиатор Ирина. Бир куни клиникага кетаётиб, катта-катта қора кўзли болани учратдим. У мени кўриши билан тўхтади-да: «Салом доктор, раҳмат!» деганча кулиб турарди. Бундан мен жуда таъсирланиб кетдим. Уни даволаганим эсимда. Лекин исми ёдимдан кўтарилибди. Лекин унинг кулиб туришлари ҳамиша кўз ўнгимда».

Бундан бир неча йил илгари Совет Қизил Кресги Жазоирга, Тизи — Узу (Кабилия)га врачлар юборди. Улар орасида хирурглардан Тамара Евдакимова билан Валерий Козкин ҳам бор эди. Улар минглаpча беморларни кўрикдан ўтказишиб, юзларча операция қилдилар ва кўпгина беморларни ўлим чангалидан қутқазиб қолдилар. Совет медиклари Ватанларига жўнаб кетишдан олдин жазоирлик ассистентлар ҳам уларда яхши таассурот қолдирганини айтишди. Доктор Евдакимова иш жараёнидаги воқеалардан биттасини гапириб берди:

— Бир куни 12 ёшлардаги болани олиб келишди. У урушдан кейин қолиб кетган минада портлаб кетибди. Соғлиғи хавф остида, чунки қон томири узилишини эшитиб бўлмасди. Касалхона ходимлари қандай чора-тадбир кўришни билишмасди. Операция қилиш мумкинми, йўқми, мен ҳам иккиланганлигимни тан олишим керак. Қон қуйиш даркор бўлиб қолди, лекин бизда бирор ампула ҳам қон запаси йўқ эди. Операция столи ёнида нима қилишга ҳайрон бўлиб маъюсланиб турардик.

Шу пайт Козкин «ҳозир келаман» деб тезлик билан чиқиб кетди. Орадан бир неча минут ўтгандан кейин у оппоқ оқариб қайтиб кирди ва бир ампула қонни, кейин иккинчи, учинчисини менга узатди.

— Ўзинг қон бердингми?

— Ҳа, — деди у...

Ушанда жазоирлик ассистентлар, лаборантлар ҳам қон бериш истагини айтишди. Операция уч соатдан сўнг тамомланди. Боланинг ҳаёти қайтарилди. Доктор Козкин эса орадан икки соат ўтгач, бошқа беморни операция қиларди. Кейин у тез орада уйига — СССР га жўнаб кетди, бироқ яна Жазоирга қайтиб келди.

Бизнинг мамлакатимизда совет врачлари тўғрисида кишини тўлқинлантирувчи кўпгина воқеаларни ҳикоя қилишади. Мана улардан бири.

Хирург-гинеколог, озарбайжон қизи Одил Қурбонова ўз ассистентлари, айниқса беморлар қалбида сира унутилмас таассурот қолдирди. Бу аёл ҳақида афсоналар тўқилди. У бир неча йил мобайнида Аннабда ишлади, кейинчалик мамлакат пойтахтига ўтди. У жазоирлик аёллар орасида кенг оммавийлашиб кетди. Кўпчилик бу аёлни қимматли билишиб Азиза деб аташадиган бўлишди.

Унда даволанган аёллардан бирининг эри Мулуди Али доктор Қурбонова ҳақида шундай дейди:

— Хотиним икки марта чала туғди. Турмуш қурганимизга тўрт ярим йил бўлган эди. Фарзандлик бўлишни жуда-жуда орзу қилардик. Кўпчилик менга ажойиб совет аёли — врач ҳақида гапиришди, хотиним билан доктор ишлайдиган Мустафо касалхонасига келдик. Қўлимда хотинимга қараётган докторнинг хати бор.

Мен врачни бурнига кўзойнак қўндирган (одатда машҳур врачлар шундай юришади) кексароқ аёлдир деб ўйлагандим. Кейин у рус тилидагина гаплашса керак деб, дарди-ҳасратимни ифода қилиш учун бир неча ибора тўқиб ҳам қўйдим.

Енимизга спортчиларга ўхшаб, шаҳдам қадам ташлаган ҳолда қора кўзли ва оқ халат кийган чиройлигина бир аёл келди. Табассум қилиб биз билан сўрашди-да, хорижий талаффузда арабчалаб нима хоҳлашимизни сўради. У доктор Курбонова эканлигини билганимизда қанчалар ҳаяжонланганлигимизни қўяверасиз. У хотинимни текшириб кўрдида, бир неча қимматли маслаҳатлар берди. Кейин касалхонага ойда камида бир марта келиб туриши кераклигини айтди. Уни доктор Азизанинг ўзи назорат қилиб турди.

Қизлик бўлдик, чақалоққа ўша машҳур аёлнинг номини бериб, Азиза деб атадик. Докторнинг номи бизнинг хотираларимизда ва юракларимизда бир умр сақланиб қолажак!

...Совет врачлари Жазоирда жуда кўп. Аннабда ёки Жазоирда бўлмасин. Тизи — Узуда, Лахдария ёки жанубий районларда бўлмасин, бари бир улар ўзларининг санъатлари билан одамларни қойил қолдириб, уларга соғлиқларини қайтариш, қувонч келтириш билан ҳамма ерда оммавийлашиб ҳурмат қозонмоқдалар.

Муҳамед ШУЛИ,
Жазоир журналисти
ЖАЗОИР
(АПН)

АМЕРИКА КОСМОНАВТИ МОСКВАГА КЕЛДИ

Америка космонавти Фрэнк Борман Совет Иттифоқи дўстлик жамиятлари ва Совет-Америка муносабатлари институтининг меҳмони сифатида 2 июлда Москвага келди.

Бу довюрак учувчининг номи 1965 йил охирида «Жемини-7» кемасида космосга парвоз қилганидан сўнг ва айниқса 1968 йил декабрида «Аполлон-8» кемасида ой атрофини муваффақиятли учиб ўтганидан сўнг дунёга машҳур бўлиб кетди. Фрэнк Борман 41 ёшда, унинг касби авиация инженери бўлиб, АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг полковнигидир. (ТАСС).

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

7 ИЮЛЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Болалар учун эшиттириш.

Рус тилида: 18.55 — Теленгиликлар, 19.10 — Совет Армияси жангчилари учун эшиттириш. 19.30 — «Жанговар қалам». 20.00 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.10 — Телеянгиликлар, 20.25 — Ватан хирмонига, 20.45 — «Пропагандист» тележурнали, 21.15 — Телетеатр: «Ака-ука Ершовлар», 22.55 — Киноленинномa: «1905 йил».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва кўрсатишлари, 18.00 — Тошкент ўқув кўрсатишлари, 19.55 — Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба кўрсатади.

8 ИЮЛЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва кўрсатишлари, 18.30 — Тошкент кўрсатишлари программаси, 18.35 — Телеянгиликлар, 18.50—Кичкинтойлар учун эртак, 19.10 — Стандарт — давлат нормаси, 19.30 — Польша кинофестивалининг қатнашчилари студиямиз меҳмони.

Ўзбек тилида: 20.30 — Пойтахтимиз меҳмонлари: «Ғурбатда ғариб» (Хоразм театрининг спектакли), 22.50 — «Турмуш ва маданият» тележурнали.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Ўқув кўрсатишлари, 19.55 — Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Кинофильм, 20.10 — Классик музика саҳифаларида, 20.50 — Телефильм, 21.35 — «Суиқасд» (бадиий фильм).

9 ИЮЛЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.45 — Ленинча меҳнат вахтасида, 19.00 — Концерт, 19.40 — Телеянгиликлар, 19.55 — Москва кўрсатишлари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Мультфильмлар.

Ўзбек тилида: 18.45 — Телефильм, 19.10 — «Юлдуз» фирмаси бадиий ҳаваскорларининг концерти, 20.00 — Пойтахтимиз меҳмонлари, 23.00 — «Здоровье» илмий-оммабоп программаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Болалар учун фильм-концерт, 20.15 — Ҳужжатли фильм, 20.35 — Фильм-балет, 21.00— «Дуэл бўлмади» (бадиий фильм, ўзбек тилида).

10 ИЮЛЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Телеянгиликлар, 18.50 — Болалар учун кинофильм, 19.05 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 19.15 — Мирмуҳсин шеърлари, 19.25 — «Ишчи — фахрли ном» телепрограмма, 20.00 — «Ёш гвардия» театридан «Дийдор» спектакли олиб кўрсатилади, 22.20 — «Совет киносига 50 йил».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва кўрсатишлари, 18.00 — Фрунзе кўрсатади, 19.55 — Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Телефильм, 20.30 — Фильм-концерт, 21.10 — Телефильм, 21.35 — «Георгий нишони кавалери» (телефильм), 22.05 — «Куйла, булбул» фильм-концерт.

11 ИЮЛЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси, 18.35 — Рус тилида телеянгиликлар, 18.50 — Мультфильм, 19.10 — «Старшеклассник» программаси, 19.50 — «Халқ контроли экрани», 20.20 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.30 — Телеянгиликлар, 20.45 — «Ўзбекистон чорвадори» программаси, 21.20 — Кекса санъат усталари: «Уста Рўзиматхон», 22.30 — Футбол бўйича «Спартак» (Москва) — «Динамо» (Тбилиси) учрашуви.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва кўрсатишлари, 18.00 — Ўқув кўрсатишлари, 19.55 дан Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.40 — Монгол халқининг байрами, 20.00 — Пойтахтимиз меҳмонлари.

12 ИЮЛЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси, 10.00 — Болалар учун кинофильмлар, 10.40 — Музикали программа, 11.20 — «Ёшлик» студияси кўрсатади, 12.00 — Москва кўрсатишлари, 16.55 — Тошкент кўрсатишлари программаси, 17.00 — Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 17.10 — Кичкинтойлар учун эшиттириш, 17.40 — Болалар учун кинофильм, 17.50— «Ёшлик» студияси кўрсатади: «Ғазалхон ёшлигим», 18.50 — Телеянгиликлар, 19.05 — Концерт, 19.35 — Саҳна усталари: «Девоновлар оиласи», 20.50 — Кўрсатишлар программаси, 20.00 — Москва кўрсатишлари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.30 — Москва кўрсатишлари, 21.00 — Тошкент кўрсатишлари, 21.20 — Халқ талантлари ижросида концерт, 22.00 — Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Душанба кўрсатишлари.

13 ИЮЛЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси, 10.00 — Гимнастика ҳамма учун, 10.20 — Болалар учун кинофильмлар, 10.50 — Ўқувчилар концерти.

Ўзбек тилида: 11.20 — «Қор маликаси» (бадиий фильм), 12.45 — Болалар учун телетеатр: Ҳ. Пўлатов «Беш ўртоқ», 13.35 — Хотин-қизлар учун эшиттириш, 13.55 — «Буни ҳар ким билиши керак», 16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — Балиқчилар кунига бағишланган эшиттириш, 18.00 — Рус тилида «Ахборот» программаси, 18.30 — «Ёшлик» студияси кўрсатади: «Студентлик — олтин даврим», 19.30 — Халқаро информацион программа, 20.00 — «Таваккаллик даражаси» (бадиий фильм), 21.35 — Сувчи — ғўзани яшнатувчи. 21.55 — Муқимий театри артистлари ижросида концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — Ўқув кўрсатишлари, 12.00 — Москва кўрсатишлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — Фрунзе телестудиясининг кўрсатишлари.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

СИБИРЛИК САНЪАТКОРЛАР

— Бундан бир неча йил аввал шаҳар маданият ходимларига бир группа ёшлар мурожаат қилишганди. Маълум бўлишича улар Новосибирск яқинида янги илмий марказ-шаҳарча барпо этаётган қурувчилар экан. Ёшлар ўз истакларини шундай баён этдилар: «Биз келажак авлод учун, ўзимиз учун янги шаҳар бунёд этаётирмиз. Ҳаммамиз ҳам бу ерга, инсон қўли билан яратилган Обь денгизи қирғоқларига ёшлик иштиёқи, қалб даъвати билан келганмиз. Ёзувчилар, шоирлар, мўйқалам соҳиблари ҳамда бастакорлар бизнинг ҳаётимиз, меҳнатимиз ҳақида ҳикоя қилишларини, шеърлар ёзиб, қўшиқлар тўқиб беришларини жуда-жуда истардик».

Шундан кейин менда ва бастакор дўстим Г. Ивановда янги ғоя — ёш қурувчиларга атаб музикали комедия ёзиш фикри туғилди. Бу асарни «Обь денгизида» деб атадик.

— Мен театримизда қўйилаётган фақат биргина саҳна асари ҳақидагина гапирдим, — дейди артист, мазкур пьесанинг автори И. Ромашко. Биз бу ерга, дўстлик шаҳри Тошкентга бой репертуар билан келганмиз. Ҳар бир саҳна асаримиз ҳам ана шундай қизиқарли, ўз тарихига эгадир. Шунинг учун ҳам бўлса керак, қаерга бормайлик санъат муҳлислари зўр қувонч билан бизни қарши олишаётир.

Я. Свердлов номли концерт залида бир неча кунлардан буён давом этаётган Новосибирск оперетта театри гастроллари дарҳақиқат муваффақият қозонмоқда.

Расмларда: (юқоридан) «Қизил рябина» спектаклида Ярослав ролида артист Ю. Циганов, ва Наташа ролида артистка А. Ладижеская.

ЯНГИ ҲАВО ЙЎЛИ

Яқинда, пойтахт аэропортида шаҳарликлар Тошкент — Сухуми, Сухуми — Тошкент янги ҳаво йўли бўйлаб биринчи техник синов рейсини муваффақиятли амалга оширган П. Савельев бошчилигидаги «ТУ-104» ҳаво кемаси экипажини гулдасталар билан кутиб олишди.

Республикамиз пойтахтини Қора денгиз қирғоғи билан боғловчи бу ҳаво йўли бир мунча қулайликларга эгадир. Ҳозиргача йўловчилар Сухумига етиб бориш учун Боку ва Тбилисида самолёт алмаштиришга мажбур бўлишарди. Закавказьенинг тез ўзгарувчан об-ҳаво шароитида йўловчилар самолёт кутиб, бир неча кунлаб йўлда қолиб кетадиган пайтлари ҳам жуда кўп бўларди.

Эндиликда ҳар ҳафтада уч марта «ТУ-104» тезучар самолётлар республикамиз меҳнаткашларини бор-йўғи 5 соат ичида сўлим Қора денгиз соҳилига элтиб қўяди. Самолёт ўз йўлида фақат Ашхободдагина қўниб, йўловчилар олади. Айни ёз ойларида, кишилар дам олиш учун санаторий ва курортларга, сафарга йўл олишадиган бир паллада, янги ҳаво маршрутининг очилиши пойтахт меҳнаткашларини беҳад қувонтирмоқда.

Ш. ХОЛМУРОДОВ.

ТОМОШАЛАР. ЭЪЛОНЛАР. РЕКЛАМАЛАР.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — «Дилбарим» вокаль-лирик сюитаси, 10.30 — Концерт, 11.15 — «Дугоналар» (радиожурнал), 12.15 — «Халқаро кооператив куни», 12.25 — Концерт (матлубот кооперацияси ходимларининг талабларига мувофиқ), 13.30 — Эстрада оркестри, 15.10 — «Правда» газетасининг обзори, 15.20 — «Фан ва турмуш» (радиожурнал), 15.40 — Концерт, 16.10 — Эстрада концерти, 17.20 — Уйғур куйлари, 17.50 — «Совет кооперациясининг халқаро алоқалари», 18.00 — С. Баласанян. «Лайли ва Мажнун» (балет асосида концерт-очерк), 18.40 — Спорт, 19.20 — «Олтинкўл» (музикали драмадан парчалар), 20.00— «Лениннома» программаси, 20.40— Концерт, 21.00 — «Қардош социалистик мамлакатларда», 21.10 — «Қишлоқ радиоклубида», 22.20 — Концерт, 23.10. Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.45 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 9.50 — Саҳна мўъжизалари (цирк томошалари), 10.25 — Хайр, кабутарлар (бадиий фильм), 12.00 — Вали ботир (республика қўғирчоқ театрининг спектакли олиб кўрсатилади).

12.45 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — Телеянгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 17.00 — Қувноқ минутлар (болалар учун), 17.40 — Телеянгиликлар, 17.55 — Азамат ўлка ёшлари («Ёшлик» студияси), 18.50 — Халқаро кооперация куни, 19.15 — Концерт, 19.55 — Кўрсатишлар программаси.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.30 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

20.00 — Ўн икки кечча (Муқимий номидаги театр спектакли олиб кўрсатилади). Танаффус вақтида «Спорт ҳафта ичида» ва реклама.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Душанба кўрсатади.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/VII да Мария Стюарт, 6/VII да Қонли сароб.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Париж — Варшава визаси — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Квартирага ордери бор киши — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Тонгги учрашувлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Серафим Фролов севгиси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ака-ука Сароянлар — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Қашқир наъраси — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 9-45 ва 11-30 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади)

Питимнинг касалхонадаги саргузашти — ТЕЛЬМАН номли.

Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари ва аралаш озуқа саноати министрлиги

ТОШКЕНТ ТЕХНОЛОГИЯ ТЕХНИКУМИ

1969-1970 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича кундузги ва сиртқи бўлимларга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Дон-тегирмончилик ишлаб чиқариши, дон ва маҳсулотларни асраш, тегирмон ва элеваторлар ускуналари ихтисослари бўйича техник-механиклар, бухгалтерия ҳисоби.

Бухгалтерия ҳисоби ихтисосидан ташқари, 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун кундузги бўлимда ўқиш муддати 3 ярим йил, сиртқи бўлимда 4 ярим йил. Ўрта маълумотлилар учун кундузги бўлимда 2 ярим йил, сиртқи бўлимда 3 ярим йил; бухгалтерия ҳисоби мутахассислигига 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун кундузги бўлимга 2 йилу 10 ой, ўрта маълумотлилар учун — 1 йилу 10 ой.

Аризалар — 1 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари математика ва она тилидан 1 августдан бошлаб ўтказилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-48, 2-Сельмаш проезди, 15-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331218. Халқаро ҳаёт — 337404. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 333142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42 - 62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 155. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633 Р. 14416.